

God sommer!

**RAMMET AV EU-KRISEN:
– EU har ansvar for euro-krisen**

Side 8-9

NYTT, GRATIS VETT-HEFTE:

Importerer mat for 30 milliarder kroner i året

Side 10 og vedlagt Vett-hefte

vett
Nr. 2 • Juni 2012 • Kr. 40,-

HVA GJØR EØS MED LAND-BRUKET?

Hvordan EBS-avtalen endrer bondens hverdag og det norske matfatet

LO-KONGRESSEN I 2013:

Alternativ-debatten kommer!

„Jeg tror ikke det er et spørsmål om at EØS kan bli et tema. EØS blir et tema.

Hans O. Felix, leder i EL & IT Forbundet, til LO Media 12. april 2012

Les mer om alternativ-debatten på sidene 2, 4-5, 12-13, 16-17

Bildet er fra LO-kongressen 2009. FOTO: EIVIND FORMOE

Bli medlem i Nei til EU!

Send følgende SMS-melding NEITILEU <DITT NAVN OG POSTADRESSE> til 2090 (150,- for 2012)

Av Heming Olaussen, leder i Nei til EU
Tegning Pål Hansen, alias UKRUT.no

Jeg vil ikke bli diktert av en byråkrat i Brussel som aldri har hatt en pris under leppa.

Jøran Kallmyr fra Frp langer kraftig ut mot EU-direktiv som skal begrense bruken av snus. NTB 22. april 2012.

EØS: Hvilket rom snakker vi om?

Samarbeidspartnerne i prosjektet

«Alternativer til dagens EØS-avtale», der Nei til EU er en av 15 deltakere, har på kort tid oppnådd tre viktige seire:

- Rapporten har fått full anerkjennelse som en faglig solid rapport som man ikke kan komme utenom i den videre EØS-debatten. Fra Jonas Gahr Støre i Stortinget, til Dagens Næringsliv og Hallvard Bakke i Klassekampen, roses og anerkjennes rapporten.
- Rapporten legges som et viktig premiss i debatten i fagbevegelsen fram mot LO-kongressen. Og det er her den viktigste debatten vil stå på kort sikt.
- Rapportens ene (av åtte) alternativ, å utnytte handlingsrommet i EØS, er nærmest blitt et mantra i norsk politikk i løpet av tre måneder. Det gir grunn til ettertanke.

Det er det siste forholdet som primært skal kommenteres i denne artikkelen: Handlingsrommet i EØS.

Først et lite resymé av Alternativrapportens åtte alternativer til dagens EØS-avtale. Ett av dem, EU-medlemskap, er uaktuelt. Alternativ to, en enda mer omfattende EØS-avtale («EU-modellen»), er svært lite ønskelig, og må i tilfelle bekjempes politisk. De fire neste alternativene innebærer å si opp EØS-avtalen og erstatte den med en annen avtaleform. Disse alternativene er alle grundig behandlet i rapporten, og stemmer godt overens med Nei til EUs vedtatte arbeidsplan, der vi ønsker å erstatte EØS med en to-sidig handels- og samarbeidsavtale.

Et syvende alternativ er altså å «unytte handlingsrommet». Man holder seg innafor dagens EØS-regime men fordrer en mer aktiv politisk praksis for å ivareta norske interesser. Det siste alternativet er «et slankere EØS». Det innebærer en reforhandling av avtalen med sikte på å ta samfunnsområder, for eksempel arbeidslivets regler, ut av EØS-avtalen.

I høringsrunden som er gjennomført på basis av Europautredningen (NOU 2:2012), har et overveldende flertall av høringsinstansene stilt seg kritisk til dagens avtale. Mange etterlyser at regjeringa utreder alternativer. Det er et betimelig krav, som ikke ser ut til å bli innfridd. Det er nå iverksatt et statssekretærutvalg under regjeringa. Der ser det ut til at det omtalte «handlingsrommet» skal være

rammen for det man skal behandle. Med andre ord utforske mulighetene for en mer aktiv ivaretagelse av norske interesser overfor EU, på basis av den gjeldende EØS-avtalen.

Meldinga er annonsert ferdig til Stortinget allerede i september (!), med ønske om ferdigbehandling innen jul (!!). Noen har hastverk med å få EØS-debatten unnagjort før 2013, året for nominasjonsmøter, partilandsmøter, LO-kongress og stortingsvalg. Man ønsker ingen forstyrrelser, men fred og ro og nasjonalt kompromiss.

Å bruke handlingsrommet i EØS er et tydelig, men utilstrekkelig, skritt i riktig retning. Nei til EU støtter alle initiativ for å ivareta og forsvare norske interesser overfor EU. Motstanden mot off-shore forordninga om sikkerhet i olje/gass-bransjen

er et meget aktuelt eksempel på en nasjonal enhet mot EU. Fra Statoil og NHO til OED og fagbevegelsen er det klargjort at norske interesser og den norske modellen for HMS-arbeid på sokkelen trues av dette EU-lovverket.

Støre mer enn antyder at man vil prøve å bruke handlingsrommet ved å hevde at forordninga ikke er EØS-relevant. Det støtter vi! Men om man ikke vinner fram med denne forståelsen, må det åpenbare neste skritt være full konfrontasjon og et nytt norsk veto! Det er også en del av handlingsrommet. Og det er på slike eksempler vi kan se om alternativet har et faktisk innhold, eller bare er tom retorikk. Alternativrapporten viser at handlingsrom-alternativet har en rekke komponenter for å hevde norsk suverenitet og å påvirke EU. Det er denne totalpakka av virkemidler som må tas i

bruk, ikke enkelte spede forsøk på å tale Brussel midt imot, for deretter å legge seg pent ned for «overmakta».

EØS-debatten befant seg lenge djupt nede i en mørk kjeller, uten vinduer å åpne, og med døra boltet og låst. I løpet av tre år er EØS-saken tvunget opp i et hus med både vinduer og dører, og er i ferd med å flytte inn i «handlingsrommet». Det er stor framgang! Men i rommet ved siden av, som jeg kaller «reforhandlingsrommet», ligger enda større muligheter for å ivareta norske interesser og viktige samfunns-hensyn for landet vårt. Utafor huset – uten EØS, ESA og EFTA-domstolen – ligger den virkelige friheten. Vi skal nok sprengte oss ut av EØS-huset en gang. Foreløpig går vi fra rom til rom.

Smittedarlige løshunder. Import av løshunder fra utlandet kan føre til spredning av alvorlige dyresykdommer som til nå ikke har vært funnet i Norge. Åpningen for import av kjæledyr er en utilsikket konsekvens av et EUs såkalte kjæledyrforordning fra 2003. FOTO: EFFERVESCING ELEPHANT/CREATIVE COMMONS

Angrefrist i EØS?

Oppslag i NRK har retta søkelyset mot innførsel av hunder fra utlandet. Bakgrunnen er at Mattilsynet ved en tilfeldighet fant ut at en hund innført fra Romania hadde brakt med seg den farlige hundeparasitten tungeorm (Linguatula serrata) som aldri har vært konstatert i Norge. Det fins ifølge Mattilsynet ingen metode for behandling av hunder som rammes av denne parasitten.

Norge har vært fri for mange dyresykdommer som andre europeiske land strir med. De har navn som sier de fleste av oss lite (babesiose, brucellose, leishmaniose, leptospirose). Sykdomene fins foreløpig ikke i Norge, og mange av dem er zoonoser, de kan overføres fra dyr til menneske.

Mattilsynet er spesielt bekymra for at vi skal få rabies (hundegalskap) og en særlig plagsom dvergbendelorm her til lands, en parasitt som kan overføres til mennesker og som kan da gi alvorlig leverskade.

Det er EUs såkalte kjæledyrforordning fra 2003 som åpna for en friere flyt av kjæledyr over grensene. Hensikten var å gjøre det enklere å ta med seg sine egne kjæledyr på reiser til og fra andre europeiske land. Forordningen ble presentert for Stortingets Europautvalg (EØS-utvalget het det den gangen) slik i 2005: «Rettsakten tar sikte på å harmonisere dyrehelsemessige krav ved ikke-kommersiell forflytning av kjæledyr innen EU og for slik forflytning til EU fra tredjestater.»

Det betyr at ingen land kan stille

» En friere flyt av kjæledyr over grensene kan spre sykdommer både til dyr og mennesker.

strengere krav enn de som forordningen fastlegger. Forordningen skjøv for eksempel til side kravet om at en hund måtte stå i karantene for å slippe inn i Norge – om det så var etter en tur til Danmark.

Det sakspapiret ikke sa noe om, var at når det blir enklere å ta med hund på utenlandsferie, blir det også enklere å innføre hunder som en skaffer seg i andre land.

Noe kontroll er det fortsatt: Hunder og katter som skal krysse grenser, må ha et ID-merke og en helseattest som blant annet viser at de er vaksinert mot rabies og har vært i gjennom en fersk nok behandling mot dvergbendelorm. Det er dokumentene som sjekkes, ikke hundene. Det er ikke betryggende siden det stadig oppdages falske dokumenter.

Det er blitt en betydelig import av hunder fra land som Spania, Portugal, Hellas og Romania. Ifølge Verdens Helseorganisasjon er dette land med store bestander av løshunder og med tilsvarende store sykdomsbelastninger. Mattilsynet melder at flere dyresykdommer er kommet til Norge med importerte hunder.

Det er særlig importen fra Romania som har kommet i søkelyset den siste tida. Der har kontrollen med løshunder

brutt fullstendig sammen. Bare i hovedstaden Bucuresti ble 8348 mennesker behandla mot rabies i fjor. Ifølge Mattilsynet på Gardermoen er det innført rundt 200 hunder fra Romania.

I Romania samles løshunder inn og plasseres i hundegårder med minimalt stell. Derfra organiseres adopsjon til mottakere i Nord- og Vest-Europa. Hva som er oppriktig dyrevern og hva som er kynisk business er vanskelig å bedømme på avstand. Videoer fra hundegårder overfylt med radmagre hunder spres på nettet i håp om at noen skal forbarme seg over hundene.

Tilsynsdirektør i Mattilsynet, Kristina Landsverk, skriver på nettsida til Mattilsynet at denne hundeimporten betyr «en betydelig økt risiko for at det kommer nye parasitter og sykdommer inn til landet. 70-75 prosent av nye menneske-sykdommer kommer fra dyr, svine- og fugleinfluensa er eksempler på det.»

Mattilsynet har derfor bedt både Veterinærinstituttet og Folkehelseinstituttet om å gjennomføre en risikovurdering av denne importen av kjæledyr.

Vi andre burde risikovurdere hele kjæledyrforordningen. EØS-avtalen ga oss sjansen til å reservere oss mot forordningen i 2005 slik at den ikke ble gjort

til norsk lov. Samtidig kunne vi gjort det klart at vi ville ha rett til å praktisere en strengere kontroll enn det EU-statene gjør. Det kunne ikke ha ramma noen viktige interesser i EU. Men EØS-avtalen gir oss ingen rett til å reservere oss nå når vi ser konsekvensene av forordningen.

Det bør vi gjøre noe med. Debatten om alternativ til dagens EØS-avtale er i full gang. En stadig mer nødvendig endring av denne avtalen er å få til en angrefrist når nye rettsakter tas inn i EØS. Avtalen må gi oss rett til å reservere oss mot en rettsakt også når vi ser hva konsekvensene faktisk er. Ikke bare på forhånd – før konsekvensene er synlige.

Dag Seierstad
Varamedlem til styret i Nei til EU

LO-KONGRESSEN 2013 VIL DISKUTERE EØS:

Klarer ikkje å stoppe alte

Må ta alternativ-debatten. LO-kongressen om eit år vil verte ein viktig milepæl i EØS-debatten, om LO-leiar Roar Flåthen vil det eller ikkje. Biletet er frå LO-kongressen i 2009.

På LO-kongressen i mai 2013 kan grasrota kome til å gjere opprør mot den ukritiske EØS-lojaliteten til LO-leiinga. Det er budskapet frå fleire sentrale LO-folk Standpunkt har snakka med.

LO har vore garantisten for at det ikkje vert stilt spørsmål ved EØS-avtalen. No boblar det av EØS-kritikk og debatt på grunnplanet i LO, og leiinga vil neppe klare å hindre at EØS-debatten pregar LO-kongressen 3.–7. mai 2013.

Ei undersøking som LO Media har gjort blant forbundsleiarane i LO, viser at dei innser at debatten vil kome. Fleire av dei avviser likevel kontant at det finst realistiske alternativ til EØS. Arve Bakke i Fellesforbundet ser ingen alternativ.

– Vårt forhold til EU og dermed også til EU sine snart 30 medlemsland kan sikkert ha ulike former. Jeg ser i dag ingen alternativer som er bedre enn EØS-avtalen, seier Arve Bakke til LO Media 12. april.

Utelukkar inga alternativ

Per Bjørn Eriksen ser derimot alternativa. Han er sekretær i Fellesforbundets petroleumsforum, som har medlemmer i off-shore og petrokjemiske verksemder, og har tidlegare vore avdelingsleiar for Fellesforbundet i Nord-Rogaland. I Haugesund var «Arbeidslivet ut av EØS» 1. mai-parole, og årsmøtet i LO i Nord-Rogaland skal ta stilling til om dei vil ta del i alternativ-debatten. Eriksen er forslagsstillaren.

– Vi vil ikkje utelukke noko alternativ. Difor hadde vi «Arbeidslivet ut av EØS» som 1. mai-parole, for det kan dei fleste samle seg om, uansett om dei er tilhengjarar av EU og EØS eller ikkje, seier Per Bjørn Eriksen til

Standpunkt.

Han ønskjer seg eit debattopplegg fram mot LO-kongressen og trur ikkje EØS-debatten let seg stoppe.

– Eg veit at det vil presse seg fram ein slik debatt. Vi seier ikkje at vi vil seie opp avtalen, men vil ha debatt om alternativ og korleis vi kan skjerme arbeidstakarrettar. Det er viktig at LO er pådrivar for denne debatten.

Per Bjørn Eriksen veit ikkje om synet på EØS-avtalen er i ferd med å endre seg i LO-toppen.

– Men nede på grasrotsplan i LO er det i ferd med å endre seg. Eg forstår at mange er livredde for at EØS-avtalen vert sagt opp, og kva som då vil skje med eksportbedriftene. Den skepsisen har eg hatt og. Men det er ingen

Vil ha debatt om alternativ. Frå venstre: Per Bjørn Eriksen, Heidi Larsen og Rolf Bersås.

som har sagt at dette skal skje i morgon. Vi vil ta denne debatten grundig og kva som vert resultatet vil vise seg. Vi kan ikkje ha aversjon mot debatten, slår han fast.

Opp på HK-landsmøtet

Også Handel og Kontor-leiaren støttar EØS-avtalen, men debatten går vidare på forbundet sitt landsmøte i september, som då vert første viktige milepæl i EØS-debatten.

– Jeg ser ikke noe alternativ til EØS-avtalen, seier forbundsleiar Sture Arntzen til LO Media.

– Utvalget som vår nestleder

Peggy Hessen Følsvik ledet fram til forbundsstyremøtet i mars, hadde negative innstillinger til krav om oppsigelse av EØS-avtalen. Dette sluttet forbundsstyret seg til mot 1 stemme. Jeg regner med at landsmøtet i september vil slutte seg til forbundsstyrets innstilling, seier Arntzen.

Heidi Larsen er tidlegare styreleiar i Handel og Kontor Region Midt-Norge. Ho er glad for at Arntzen signaliserer at debatten vil kome.

– Eg kjenner Sture Arntzen som ein ærleg og demokratisk person. Handel og Kontor tek

Alternativdebatten

FOTO: EIVIND FORMOE

naturleg nok utgangspunkt i utvalet som innstilte til forbundsstyret. Det utvalet jobba parallelt med Alternativ-utgreiinga, og eg vonar at Sture syt for at anten Sigbjørn Gjelsvik eller Jan Olav Andersen frå Alternativprosjektet får tid på landsmøtet til å presentere rapporten som skisserer åtte alternativ til dagens EØS-avtale, seier ho til Standpunkt.

– Det er jo landsmøtet som skal vedta Handel og Kontor sitt syn på EØS-avtalen. Og det er LO-forbunda sine landsmøte og landsstyre som styrer kva som vert politikk på LO-kongressen.

– Eg trur ikkje at forbundsleiarane sine svar vil verte forbunda sine endelege svar, etter at dei får handsama saka grundigare, seier ho, og oppmodar også andre forbund til å invitere innleiarar frå Alternativprosjektet for å presentere EØS-alternativa.

EØS blir eit tema

EL & IT Forbundet var blant

initiativtakarane til Alternativprosjektet, som i vår la fram ein rapport som viser åtte alternativ til dagens EØS-avtale. Forbundsleiar Hans O. Felix er klar på at alternativdebatten vil prege LO-kongressen.

– EØS-debatten vil avspegle det som blir sendt inn som framlegg, og eg ser det ikkje som mi oppgåve å påvirke kva medlemmer og tillitsvalte skal meine per i dag. Men eg trur ikkje det er eit spørsmål om at EØS kan bli eit tema. EØS blir eit tema, slår Felix fast til LO Media.

– Om det heile endar opp med eit krav om å seie opp avtalen, eller motsett; at vi skal gå for fullt medlemskap, bør det uansett vurderast om våre delegatar stiller fritt i sjølve kongressen.

Rolf Bersås er leiar i LO i Stavanger og kjem også frå EL & IT Forbundet.

– Forbundet mitt er jo eitt av dei som er med på prosjektet. Vi skal behandle alternativdebatten i ein prosess fram mot

landsstyremøtet i juni, seier Rolf Bersås til Standpunkt.

Bersås seier det er vanskeleg å spå om kva resultat ein kan vente av debatten på LO-kongressen.

– Fagforeiningar og LO-forbund må sende inn framlegg til kongressen. Det er ein føresetnad for å få opp debatten. Utfallet av debatten vil avhenge av om konsekvensane av vikarbyrådirektivet har vorte synlege. Dersom det som direktivmotstandarane fryktar slår til, vil det verte lettare å få ein god debatt om alternativ til EØS-avtalen, seier han.

– Vi kunne levd godt med avtalen dersom vi hadde brukt reservasjonsretten, men så lenge det ikkje skjer har vi eit stort problem.

Av Sindre Humberset

sindre.humberset@neitileu.no

RESTAURERT MINNE FRA 1972:

Levende EEC-historie

Autentisk. En Citroen 2CV fra 1972 var ikke komplett uten «Stem Nei»-merke. FOTO: PRIVAT

– For noen år siden bad jeg Margrethe Holst i radioprogrammet «Det fikser P1» på NRK1 om hjelp til å skaffe meg et originalt «Stem Nei»-merke fra 1972, forteller Jon Fredheim fra Skjeberg.

– Jeg var i gang med å restaurere en 1972-modell Citroën 2CV, og jeg syntes at dette merket ville bli prikket over i en når bilen ble ferdig.

Til sist fikk programlederen tips om at Ole Kopreitan muligens kunne hjelpe.

– Via ham og Nei til EU ble merket fremskaffet, men

jeg fikk ikke lov å betale noen av dem. Det eneste jeg måtte love, var å presentere et bilde av bilen når den var ferdig restaurert, sier han.

– Bilen er nå ferdig. Kopreitan er borte og radioprogrammet er nedlagt, så jeg sender dere bildet av den ferdige bilen.

– Jeg har nå lykkes med å skru tiden 40 år tilbake, og jeg har mye glede av den gamle 2CV'en mens jeg tenker på hvor forutseende vi var da vi gikk til urnene den gangen og stemte mot EEC!

VARME ORD & STIKK I SIDA

■ Standpunkt vil i dette nummeret dele ut Varme ord og Stikk i sida til:

Varme ord

Dagrun Eriksen.

Nestlederen i KrF var en raus og positiv debattant på Nei til EUs landskonferanse om «Alternativer til EØS» i mars. Hun hilste alternativdebatten velkommen, og ønsket seg EØS som tema i valgkampen 2013. Et eksempel til etterfølgelse nå som vi står foran den nye EØS-debatten her til lands.

Stikk i sida

Martin Kolberg.

Aps parlamentariske leder skjeller ut medlemmer i Fellesforbundet fordi de går hardt ut mot vikarbyrådirektivet, og fordi noen av dem truer med å la være å stemme Ap ved valget i 2013. Kolberg ber forbundet nærmest «rydde opp». Og vi som trodde det var en personlig sak hvem man stemmer på her i landet? Kolberg mener fagforeningsfolk nærmest har en plikt til å stemme Ap? Underlig demokratisyn.

NEI TIL EU:

Vil hjelpe ofrene for EU-krisen

Nei til EU mener at regjeringen bør gjøre mer for å hjelpe arbeidsledige fra EU.

– Mange vil kanskje oppfatte det som litt pussig at en organisasjon som er motstander av europeisk integrasjon mener dette?

– Jeg kan forstå at noen

tenker det. Men nettopp derfor tror jeg det er viktig at en organisasjon som Nei til EU går foran. Vi har alltid fremhevet solidaritet som en av våre bærebjelker i Norge, og nå trenger Sør-Europa den solidariteten, sier Olaussen til Aftenposten 22. mars.

ROBERT NYBERG

KOMMENTAR

Bitter krangel på ja-sida

■ Elendet held fram for Europabevegelsen. Dårlige meiningsmålingar, fallande medlemstal og lite aktivitet har gjort det vanskeleg å oppretthalde drifta i organisasjonen. Og enda verre skal det verte: «VG har fått tilgang til et konfidensielt notat fra Frisvold til sentralstyret i Europabevegelsen. I notatet avsløres at Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) kutter pengestøtten til Europabevegelsen: De skulle etter planen få en million kroner i støtte av NHO neste år. Men på et møte hos Bernander 2. mars i år fikk Frisvold en god og en dårlig nyhet: Den gode var at årrets støtte på 1,75 millioner kroner opprettholdes. Den dårlige var at støtten ville bortfalle neste år,» heitte det i VG 29. mars.

NHO vil ha veto

I følgje notatet tok NHO opp eit uventa tema. Miljøorganisasjonen Bellona er sterke tilhengarar av EU-kommisjonen sitt omstridde framlegg til strengare reglar for oljetryggleik. Framlegget møter sterk motstand i Noreg, både frå fagorganisasjonane for oljearbeidarane og for oljeverksemdene med Statoil i spissen. Motstandarane av direktivet meiner framlegget vil svekke norsk oljetryggleik, mellom anna fordi det ikkje tek høgde for det særskilde samarbeidet mellom arbeidsgjevarsida og fagorganisasjonane på norsk sokkel. Men det er her problemet startar for Frisvold. «Det spesielle med den sa-

I striden. Paal Frisvold tok innlegg frå salen under Nei til EUs EØS-konferanse i mars. På denne tida var han i pengestrid med NHO.

FOTO: SINDRE HUMBERSET

ken, er at Frisvold ikke bare er Europabevegelsens leder, han er også arbeidende styreleder av Bellonas EU-kontor: 'Bellona Europa'. Og NHO gjorde det klart for Frisvold at dei er motstandarar av direktivet, og vurderer jamvel å kreve veto. Frisvold kommenterer møtet slik til VG: «Når de på møtet nå varsler at de vil strupe pengestrømmen til Europabevegelsen, og samtidig trekker frem en sak som er så viktig for deres desidert største medlem, Statoil, da er det ikke så veldig vanskelig å legge sammen to og to. [...] Jeg er nødt til å følge min overbevisning og min faglige integritet. Derfor vil jeg i dag redegjøre i styret for denne vanskelige situasjonen og be styret vurdere min stilling som leder av Europabevegelsen», seier Frisvold.

Avviser påstandane
Frisvold si framstilling av

grunnen til at NHO vil kutte støtten, får næringslivsorganisasjonen til å sjå raudt. I eit svar på nho.no 29. mars med tittel «Uredelig av Frisvold» hevdar NHO at grunnen til at støtten vert kuttet er at organisasjonen ønskjer å redusere kontingenten for medlemsverksemdene. «En slik reduisering innebærer at NHO må kutte i sine kostnader og konsentrere seg om kjernevirksomhet,» seier direktør for næringspolitikk i NHO, Petter Haas Brubakk. «Paal Frisvolds påstand om at bortfallet av økonomisk støtte til Europabevegelsen er en reaksjon på hans arbeid for et direktiv NHO er i mot, er imidlertid direkte uetterrettelig», heiter det. «NHO ønsker et fortsatt godt samarbeid med Europabevegelsen. Europautredningen viser at viktige oppgaver står i kø for de som er opptatt av at Norge skal ha et sterkt og konstruktivt forhold til EU. For NHO er dette viktigere enn Paal Frisvolds konspirasjonsteorier», seier Brubakk.

Uansett kven som har rett i denne historia, må det sjølv sagt vere svært alvorleg for Europabevegelsen å misste sin største sponsor samstundes som interessa for norsk EU-medlemskap er på sitt lågaste nivå nokon gong. Det ville verkeleg vere eit stort tap for EU-debatten i Noreg om Europabevegelsen som ein konsekvens av dette må kaste inn handkledet.

Av Sindre Humberset
sindre.humberset@neitileu.no

FOLKEBEVÆGELSEN MOD EU 40 ÅR:

Vår danske søsterorganisasjon feirer

Jubel for Folkebevægelsen. Over 500 feira 40-årsjubileet til Folkebevægelsen mod EU i Danmark. FOTO: METTE KRAMER KRISTENSEN

– Vi fyller 40 år, men det er ikkje snakk om ein organisasjon som er «Førti, feit og ferdig». I staden har vi konstant medlemsframgang og vi merkar at organisasjonen veks i alle ledd, seier Rina Ronja Kari i Folkebevægelsen.

Nei til EUs danske søsterorganisasjon feira 21. april sitt 40-årsjubileum med eit stort festarrangement i Amager Bio i København, med musikk og underhaldning. Blant dei mange kulturelle innslaga og talane var den legendariske visesangaren Povl Dissing, noverande og tidlegare EU-parlamentarikarar, og mange fleire. Helle Hagenau helsa frå Nei til EU i Noreg.

Ikkje sigra seg i hel

Folkebevægelsen mod EF, som organisasjonen heitte frå starten, vart stifta i 1972 for å halde Danmark utanfor EF.

– Og på den måten kan vi jo seie at vi har tapt. Målet var å stoppe EU, å få Danmark meldt ut av EU og i det heile teke å avgrense EU. I dag må vi konstatere at EU aldri har hatt så stor påverknad både på det samfunnet vi lever i og på liva våre, sa Rina Ronja Kari, som er talsperson for Folkebevægelsen mod EU.

– Men sjølv om vi såleis ikkje har sigra oss sjølv i hel, har vi vunne mange kampar. At utviklinga i EU ikkje har gått enda fortare og at Danmark har fire varige unntak som held oss utanfor vesentlege deler av samarbeidet, ja, det må vi i Folkebevægelsen ha lov til å ta vår del av æra for, slo ho fast.

– Men vi er – heldigvis – slett ikkje åleine i Europa med motstanden mod EU. Den er faktisk ganske grenseoverskridande, og vi har difor mange gode venner, som til dømes har vore med på å sikre at Frankrike stogga EU-grunnlova.

Ho vedgår at dei også har hatt vanskelege år der det har gått

Rina Ronja Kari

tregt.

– Men frustrasjonane over EU veks, ikkje berre i Danmark, men i heile EU. Det kan også godt merkast i Folkebevægelsen,

fortalde ho.

– Sjølv om vi måtte ønskje at vi snart hadde sigra oss sjølv i hel, kan vi glede oss over at inn-til det skjer så vert vi sterkare og sterkare.

Gåve frå Noreg

Internasjonal leiar i Nei til EU, Helle Hagenau, helsa på vegner av Nei til EU.

– Eg bringer helsingar og gratulasjonar frå norske Nei til EU, sa Helle Hagau i helsinga si.

– Folkebevægelsen er på mange måtar den politiske tvillingen vår, og vi set utruleg stor pris på det flotte samarbeidet vi har hatt gjennom åra.

– 1972 var eit skilsetjande år for både Noreg og Danmark. For vi hadde jo begge folkerøystingar om EF. Den 25. september røysta eit fleirtal av det norske folket nei til EF, men diverre vart det eit ja i den danske røystinga ei veke etter. Men vi kan begge feire 40 år med motstandskamp, slo Helle Hagenau fast.

– Nei til EUs gåve til jubilaranten er eit spleiselag mellom Nei til EU sentralt og fylkeslaga. Vi har valt å gje 40 500 kroner til kampanjen dykkar for ei folkerøysting om Euro-traktaten.

Av Sindre Humberset
sindre.humberset@neitileu.no

Medieblikk

Av Sindre Humberset

«Jeg ble bråvoksen på de opplevelsene jeg hadde i Honduras og var enda mer interessert i internasjonal politikk. Da ble det naturlig for meg å engasjere meg i Europeisk Ungdom. Så tapte vi EU-kampen. Da følte jeg at jeg hadde prøvd å redde verden i Honduras. Det gikk ikke. Så hadde jeg prøvd å redde Norge. Det gikk heller ikke. Da følte jeg at det var på tide å redde meg selv.»
Julie Brodtkorp til Kampanje

Julie Brodtkorp klarte altså ikke å redde Norge gjennom engasjementet i **Europeisk Ungdom** i EU-kampen. Det skal ho ikkje vere lei seg for. Norge har jo hangla seg vidare etter nederlaget i 1994, og strengt tatt er det vel andre land som i dag søker redningspakkar. Vi får vone at ho lukkest betre med å **redde seg sjølv**. (Klassekampen 3. mars)

Ein kan vel trygt påstå at EU har eit omdøme-problem for tida. Og kva gjer den vaklande unionen når dei vil betre omdømet sitt? Jau, dei lagar ein **artig reklamevideo** (bildet) og legg den på YouTube. Men som i tidlegare omdømetiltak går det gale. I videoen går tre mørkhuda menn til åtak på ei kvit kvinne ved hjelp av ulike kampsportteknikkar. Men i siste liten dukkar opp ein ring av tolv EU-kvinner som omringar dei tre mennene og får dei til å legge vekk våpna. Så forvandlar dei tolv kvinnene seg til EU-stjernene. I kommentarfeltet vert det reagert sterkt, og fleire meiner videoen er rasistisk. «Arisk 'babe', som representerer EU, tar hånd om onde, **mørkhudede angrepsmenn**. Mulig jeg er oversensitiv, men er ikke EUs siste propaganda-video rasistisk?», spør EU-parlamentarikar **Daniel Hannan**, i følge Dagbladet 6. mars.

Reaksjonane på EU-reklamefilmen fekk konsekvensar. **EU-kommisjonen** sendte ut pressemelding om at dei dreg videoen tilbake. «Vi har mottatte mange tilbakemeldingar på det siste videoklippet vårt, inkludert frå folk som var urolige for bodskapen. Det var eit **viralt videoklipp**, gjennom sosiale nettverk og nye media, for ei ung målgruppe (16-24)», heiter det i pressemeldinga, sendt ut 6. mars. Viral marknadsfø-

ring baserer seg på at brukarane skal synest videoklippet er oppsiktsvekkjande og sjølv spreie det til andre sjåarar. Og akkurat på det punktet må ein vel seie at **reklamevideoen var vellukka**.

Investor og milliardær **Jan Haudemann-Andersen** meiner gjeldsmarerittet i EU ikkje kjem til å gå over med det første. «Vi har en kunstig høy velstand sammenlignet med Asia. Det er ingen vei utenom, vi må akseptere å **reducere vår levestandard**», seier investor og milliardær Jan Haudemann-Andersen til E24 18. mars. Vi går ut frå at Jan Haudemann-Andersen reknar seg sjølv med i dette «vi». Han har i så fall såpass **mykje levestandard å ta av** at det burde rekke til mange av oss andre også.

Standpunkt kan ønske Europavegelsen til lukke med ny generalsekretær.

Kirsti Mehti (bildet), som har arbeidd for NHOs Brusselkontor i 14 år, tok til i den nye jobben sin 1. mai. Mehti var også med i aksjonen for å få OL til heimbyen Tromsø i 2018, skriv ABC Nyheter 19. mars. «Jeg tror på alle **de store, umulige prosjektene**», seier Methi til ABC Nyheter, før ho korrigerer seg sjølv: «Nei, ikke umulige – krevende prosjekter!» Standpunkt er samde i at oppgåva minst vil vere krevjande. (Foto: Thomas Vermes, ABC Nyheter)

Europavegelsen er godt nøgde med resultatata den nye generalsekretæren har oppnådd. «Kirsti Methi, generalsekretær i Europavegelsen, plasseres på **14. plass over mektige kvinner** i organisasjonslivet i Norge», heiter det på nettsidene deira, 4. mai. Det er bladet Kapital som står bak denne årlege kåringa. Standpunkt er svært positive til at også vi som driv med EU-debatt vert vurdert som interessante. Så til neste års kåring vil Standpunkt nominere ein **ung kvinneleg leiar** frå ein organisasjon med store politiske resultat og fleire gangar så mange medlemmer i ryggen. Vi siktar sjølvsgatt til påtroppande generalsekretær **Vigdis Hobøl** i Nei til EU (biletet).

Lokalavisa for ja-land, **Asker og Bærum Budstikke** er ikkje nøgd med tilstanden i Europa-

bevegelsen. «Europavegelsen er fortsatt i bevegelse, men ikke i den retningen EU-forkjemperne i Norge helst skulle ønske.» heiter det i lederartikkelen 26. april. «Det går slett ikke fremover; det står ikke engang på stedet hvil. De siste årene har organisasjonen opplevd en markert **forgubbing og tilbakegang** i medlemstall. Så sent som i 1995 hadde Europavegelsen 4.200 medlemmer bare i Asker og Bærum. I dag er tallet 600, altså en syvendedel. Man må telle alle medlemmer i hele landet for å komme opp i 4.000. Nei til EU har til sammenligning mer enn **syv ganger så mange** – nær 30.000» Standpunkt synest avisa er vel streng. Trass i at Asker og Bærum berre utgjør tre-fire prosent av folketalet i heile landet, har lokallaget 15 prosent av medlemsmassen i Europavegelsen. Slett ikkje dårleg!

Europavegelsens leder, **Paal Frisvold**, har ifølge VG stilt sin plass til disposisjon etter at NHO har varslet stans i **pengestøtten**. Dette har etter det denne spalte erfarer utløst stor bekymring i **nei-bevegelsen**, der kronerulling skal være i gang for å få **Frisvold til å fortsette**.

Faksimile frå Klassekampen 2. april. Det einaste Standpunkt vil legge til er at kontonummeret for å **støtte Europavegelsen** med ein slant er: 7026.05.04809.

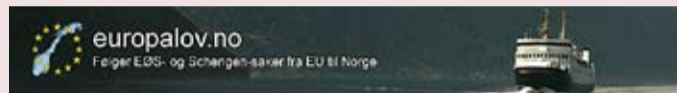
Standpunkt er glade for at **Paal Frisvold** fekk fornya tillit på landsmøtet i Europavegelsen 14. mai. Som ny nestleiar fekk han med seg stortingsrepresentant **Nikolai Astrup** (H). Vi har forståing for at organisasjonen ønskte å balansere ut den impulsive leiaren med ein meir stødig Nikolai Astrup. NA24.no intervjuar den påtroppande nestleiararen 14. mai: «Nei til EU ønsker en debatt rundt EØS-avtalen – bekymrer det deg?». «Ja, det bekymrer meg veldig», svarte Nikolai Astrup. NA24.no stilte så sjølvsgatt same spørsmålet til Paal Frisvold, som svarte: «Jeg er veldig glad for det». Standpunkt reknar med at arbeidsutvalsmøta i Europavegelsen vert interessante framover.

NETTIPS

I dette nummeret av Standpunkt vil vi lede oppmerksomheten mot tre gode, norske sider som gjør folk i stand til å forstå mer av det som skjer i Brussel. Vi håper du tar deg tid til å se nærmere på dem, da vi er overbevist om at du vil bli klokere og mer oppdatert av det. Dette er forøvrig siste utgave av Nettips-spalten som har holdt det gående i noen år, og vi takker interesserte lesere for følget. Det betyr ikke at vi anser at internett som fenomen er på retur og ikke lenger av interesse, men skyldes redaksjonelle prioriteringer som vil gjøre at Standpunkt i framtiden vil bli enda bedre.

Europalov
www.europalov.no

Europalov er en nettside utviklet og drevet av en nordmann i EFTA-sekretariatet, Tore Grønningseter, som bor og arbeider i Brussel. Formålet er å gjøre informasjon om EØS- og Schengen-relevante rettsakter i prosess lettere tilgjengelig. Europalov samler opplysninger om trinnene i behandlingen fra over 20 forskjellige nettsider, både i og utenfor Norge. Europalov følger EØS- og Schengen-rettsaktene fra forslagsstadiet i EU gjennom saksgangen i EU-institusjonene, EØS-organene (EØS-saker) og Norge (Schengen-saker), til de er gjennomført og trådt i norsk rett. Nettsidene er pedagogisk bygd opp og rett og slett eksepsjonelt imponerende. Det er mulig å melde seg på nyhetsbrev (det bør ALLE gjøre), der man får informasjon om nye rettsakter og EØS-relevant lovverk. Grønningseter gjør her en jobb som man burde kunne forventet at Stortingets administrasjon og/eller Utenriksdepartementet gjorde. Et must for alle Standpunkts lesere.

Nord-Norges EU-kontor i Brussel
www.northnorway.org

I det siste har den europeiske fagbevegelsen mobilisert kraftig mot europakten og høyredreiningen i EU. En snarvisitt på nettsidene til ETUC viser bilder, plakater og slagord fra massive anti-EU-demonstrasjoner norsk presse knapt nevner med et ord. En mengde taler og artikler om fagbevegelsens skuffelse over utviklingen i EU ligger lett tilgjengelig, samt faktaark, videosnutter med mer. Totalt sett gir nettsidene et godt innblikk i den økende skepsisen mot EUs utvikling som nå gjør seg gjeldende i europeisk fagbevegelse. På den bakgrunn anbefales nettsidene til Standpunkts lesere.

Europaportalen
www.regjeringen.no/nb/sub/europaportalen.html?id=279683

Norges samarbeid med Europa er som kjent «en bærebjelke i norsk utenrikspolitikk». Europaportalen gir deg de ferskeste europanyhetene fra regjeringen og departementene. I tillegg finner man her et utall lenker og bakgrunn om Norges samarbeid med Europa som har betydning for det norske samfunnet og folks hverdag. Hver dag strømmer det på med EU-relevante nyheter på nettsiden, som på en måte er «hovedportalen» for alt som har med EU og Norge å gjøre. Tross litt departementale visuelle uttrykk et bra nettsted som vi tror er av interesse for flere enn Standpunkt-redaksjonen.

PÅ NETT MED NEI TIL EU

WEB: neitileu.no (Nei til EUs nettsider) **TWITTER:** twitter.com/neitileu (Viktige kunngjøringer)

FACEBOOK: facebook.com (Søk etter neitileu)

Selvangivelse om EU

■ Til Standpunkt-redaksjonens skuffelse har Dagsavisen etter mange år nå fjernet spørsmålet om hva folk mener om EU, i portrettintervjuene på siste side. Av den grunn utgår denne spalten snart. Vi bringer her 10 nei-svar fra de siste årene som vi har tatt vare på. Ettersom dette ikke lenger er ferskvare kan det ikke garanteres 100% at intervjuobjektene fremdeles mener dette, men vi synes likevel det er på sin plass. Med håp om at Dagsavisen gjeninnfører EU-spørsmålet. (Kanskje kommer det når/hvis ja-siden igjen er i vekst...?).

«Nei, vi klarer oss fint uten»

Kim André Rysstad, artist, 29.09.2011.

«Nei, jeg synes ikke det»

Tom Stillesby, leder for Høyhastighetsutredningen, 03.12.2011.

«Nei»

Kristin Hatledal, historiker og forfatter, 05.10.2011.

«Nei»

Alf Koksvik, sportssjef i Skiskytterforbundet, 12.03.2008.

«Nei»

Jarle Bjerke, økolog og klimaforsker ved Norsk Institutt for naturforskning (NINA), 03.10.2007.

«Nei, vi har det greit som vi har det».

Svein Ove Dyrdal, leder av organisasjonskomiteen i NM på Ski i Granåsen, 01.02.2008.

«Jeg stemte ja i 1994 og var skuffet over at det ble nei, men nå tror jeg at jeg ville stemt nei. Jeg synes vi har klart oss veldig bra utenfor»

Grethe Østern, politisk rådgiver i Norsk Folkehjelp og styreleder i den internasjonale organisasjonen mot klasevåpen (CMC), 02.06.2008.

«Jeg stemte ja, og så har jeg stått på nei. Og det tror jeg nesten jeg gjør litt foreløpig»

Kim Friele, pensjonist og forkjemper for homofiles rettigheter, 18.03.2008.

«Nei. Det er avgjørende for miljøet at Norge kan bestemme over sin egen politikk»

Ingeborg Gjørum, daværende nestleder i Natur & Ungdom, 05.01.2008.

«Nei»

Gro Lindstad, daglig leder i FOKUS (Forum for kvinner og utviklingsspørsmål), 12.10.2011.

Ja-sidas EØS-utgreiing

■ Det såkalla Grieg-utvalet, som Europabevegelsen sette ned, la fram sin rapport om EØS-avtalen i mars. Tidlegare ESA-president Knut Almestad var forfatteren av rapporten, som vart referert i VG 14. mars under tittelen «Katastrofe for Norge hvis man velger å avvikle EØS-avtalen». Sigbjørn Gjelsvik, leiar for alternativprosjektet, var ikkje imponert over den konkurrerende rapporten, som med sine 19 sider skortar på dokumentasjon for påstandane sine.

– I følge Almestad kan norske tilbydarar ikkje konkurrere om offentlege anbod i EU-landa dersom EØS-avtalen vert sagt opp. Det er direkte feil. Noreg har signert ein avtale med 40 land som sikrar same vilkår for offentlege anskaffingar som i EØS-avtalen, på godt og vondt, slo Gjelsvik (bildet) fast til Standpunkt.

EU-KRISA RIVER NED VELFERD OG ARBEIDSLIV:

To sider av krise

Frankfurt Blockupied! Tusenvis av demonstranter okkuperte «Bankfurt» 18. mai for en mer solidarisk verden. Politiet beskytter Den europeiske sentralbanken. FOTO: WOLFGANG STERNECK/CREATIVE COMMONS

EU-krise ser ulik ut, sett fra Spania og Tyskland. Standpunkt har snakket med to aktivister som kjemper for å bevare velferd og et godt arbeidsliv i et kriserammet EU.

Carlos Ruiz fra Attac i Spania mener krisetiltakene bare gjør krise enda verre.

– Som Attac-medlem er jeg fullstendig mot disse innstrammingsiltakene. De ødelegger det som er igjen av velferdsstaten vår. De spanske tiltakene er bare speilbilder av tiltakene som kommer fra EU. Tiltak som er ment å avhjelpe krise, men som gjør krise enda verre, sier han.

– *Hvordan reagerer folk på den rollen EU, og spesielt Den europeiske sentralbanken, spiller?*

– Glem ikke at de aller fleste spanjoler har ment at EU var den beste løsningen for et land som kom fra diktaturet, og de har stemt massivt for integrasjon. Men nå begynner mange å innse at EU er opphavet til innstrammingsiltakene. Men selvsagt bruker regjeringen også «Brussel» som et alibi for å gjennomføre upopulære tiltak.

– Bare et mindretall er bevisst rollen til Den europeiske sentralbanken og mener redningspakken er laget for å redde banker, ikke for å redde folket. Et flertall mener likevel at redningen må komme fra EU og vil ikke vurdere om Spania bør gå ut av euroen eller ut av EU.

Ruiz viser til at arbeidsledigheten nå er oppe på 25 prosent, 20 prosent av befolkningen er nå fattige. Økonomien har krympet med 1,5 prosent og tapene på

børsen er historisk høye.

– Den spanske regjeringen har økt merverdiavgiften med to prosent, svekket rettighetene til arbeidstakerne, formueskatten har blitt gjeninnført, inntektsskatten har økt kraftig, skattefradrag har blitt fjernet og pensjonene har blitt reduserte. De offentlig ansatte har også fått redusert lønnene sine med fem prosent, som sammen med økte skatter fører til at de har fått redusert kjøpekraften sin med i snitt 20 prosent, forteller han.

– Nylig har regjeringen kunnngjort ytterligere kutt i utdanning og helse på 10 milliarder euro.

– Mange mennesker mister hjemmene sine fordi de ikke klarer å betale avdragene. I tillegg til all lidelsen som disse innsparingstiltakene fører med seg, forsterker de også den økonomiske nedgangen, forteller Carlos Ruiz til Standpunkt.

Vekst i Tyskland

Motoren i eurosonen er uten tvil Tyskland. Hugo Braun fra Attac i Tyskland forteller Standpunkt at den tyske økonomien ser ut til å ha stabilisert seg.

– Realøkonomien vokser og eksporten er høy på grunn av lavt lønnsnivå. Tyskland hadde sin innstrammingsperiode allerede for ti år siden. I møte med den forferdelige situasjonen i Sør-Europa opplever tyskerne

Carlos Ruiz og Hugo Braun

at de har det bedre, men de er stadig redde for at utviklingen skal snu til det verre.

– Innsparingstiltakene som EU og regjeringene gjennomfører er uten tvil i tråd med interessene til industrien og finansmarkedene. Og EUs finanspakt er et alvorlig angrep på levestandarden til befolkningen.

Solidaritet med folket

Hugo Braun forteller at tyskerne er redde for at de skal få regningen for å få finansmarkedet i eurosonen på beina igjen.

– Det er en voksende solidaritet med grekerne som blir rammet av krise, som arbeidsledige og pensjonister. De har ingen skyld i det som hendte. Samtidig får vi vite at de rike i Hellas ikke bidrar det minste til å betale regningen. Så det er ingen solidaritet med «Hellas», men med det greske folket, forteller Braun

Av Hilde Loftesnes Nylén og Sindre Humberstet
standpunkt@neitileu.no

Catastroika Filmskaperen Aris Chatzistefanou har laget dokumentarfilmene *Debtocracy* og *Catastroika* om EU-krisen, og mener at Hellas bør trekke seg fra euroen.

FOTO: CATASTROIKA.COM

VIL STOPPE EUS NEDSKJÆRINGSPOLITIKK:

– EU har et stort ansvar for krisen

Nytt europeisk nettverk mobiliserer mot EUs krisepolitikk. – Dagens EU er Europas fiende, fastslår den greske filmskaperen Aris Chatzistefanou.

Samme helg som det var valg i Hellas, og Frankrike stemte frem François Hollande som ny president, var 300 personer samlet i Brussel for ikke bare å diskutere, men også gjøre noe med EUs krisepolitikk. Det var en bredt sammensatt forsamling fra et titalls land i og utenfor EU – organisasjonsfolk, akademikere og privatpersoner.

Konferansen kalt «EU in Crisis» markerte femtenårsdagen for den Brusselbaserte lobbyvaktbikkja Corporate Europe Observatory (CEO). Deltakerne samlet seg om en felles uttalelse med overskriften «Stopp EUs antidemokratiske nedskjæringspolitikk – for et annet Europa». Uttalelsen gir full støtte til den irske neisiden foran folkeavstemningen om den såkalte eurotraktaten. Videre slås det fast:

– Traktaten og politikken den representerer vil føre til mer ulikhet, fattigdom og ufrihet. Dogmet om stadig strengere budsjettregler er både absurd og urettferdig. Det er klare tegn på at «nedskjæringstraktaten» og tilhørende økonomisk politikk ikke fører til oppgang og skaper arbeidsplasser, men kan føre til en enda dypere økonomisk krise. Hvis ikke progressive krefter

over hele Europa greier å føre en effektiv motstand, kan denne ulikheten og marginaliseringen drive frem fremmedfrykt og høyreekstremisme.

Løsning utenfor EU?

Det europeiske fagforbundets (EPSU) visegeneralsekretær Jan Willem Goudriaan advarte mot det han så som et systematisk angrep på velferdsstaten fra EU, og siterte sentralbanksjef Mario Draghi på at «den gamle europeiske velferdsstatsmodellen er død». Han mente mobiliseringen mot kuttpolitikken vi nå ser er enestående:

– Jeg tror aldri jeg har sett så mange streiker og protester i Europa som det siste halvåret, la han til.

– Ett eksempel er generalstreiken i Portugal i mars, med tilslutning fra 80 prosent av de kommunalt ansatte. Et annet den massive mobiliseringen i Budapests gater mot EUs finansstoppmøte i fjor vår. Et tredje demonstrasjonene i Tsjekkia denne våren, de største siden kommunismens fall. Og da har vi ikke en gang nevnt Hellas og Spania.

Konferansen var samlet i kritikken av EU, men deltakerne var

delte i spørsmålet om løsningen ligger i eller utenfor EU. En del så for seg en føderal løsning med endring av EUs traktater og institusjoner. Andre mente EU var grunnleggende udemokratisk og derfor må brytes opp for kunne etablere et annet grunnlag for europeisk samarbeid.

Den greske journalisten og filmskaperen Aris Chatzistefanou tilhører den siste gruppen. Med bakgrunn fra BBC World har han laget dokumentarfilmene *Debtocracy* og nyligst *Catastroika* om privatiseringens konsekvenser. Han innledet på konferansen via Skype fra Athen, og fortalte om bred støtte for å trekke Hellas fra euroen.

– Dagens EU er Europas fiende. Løsningene ligger utenfor EU, oppfordret han.

Utfordret Barroso

CEOs utredningsleder Olivier Hoedeman åpnet konferansen med å utfordre EU-kommisjonens selvbylde. Kommisjonspresident Barroso har fornektet EUs skyld i krisen og pekt på bankene og medlemslandene.

– EU selv har et stort ansvar. Krisen startet som en finanskrise. Reguleringen av finansmarkedet var for svak. Dette

FAKTA

Myten om offentlig gjeld

■ Flere av innledderne på «EU in Crisis» gikk til rette med EU-kommisjonens bilde av eurokrisen som skapt av sløsende medlemsland og rause velferdsordninger. Økonomiprofessoren Trevor Evans fra Høgskolen i Berlin la frem tallmateriale blant annet fra Eurostat som viste at EU-landenes budsjettunderskudd og gjeldsproblemer er et resultat av og ikke årsak til krisen. Frem til 2007 hadde

alle landene, med unntak av Hellas, relativt lite gjeld. Det var redningspakkene til bankene som snudde om på situasjonen, slik at budsjettunderskudd og gjeld eksploderte. Irlands gjeld i 2007 var f.eks. 27 % av BNP, Spania 37. Snitt i euroområdet var ca 65 %. I 2010 hadde snittet økt til 85 %. Spanias gjeld var nesten doblet til 60 % og den irske tredoblet til over 90 %.

er EU-reguleringer, påpekte Hoedeman.

CEO trekker frem tre forhold som viser at EUs vektlegging av fritt marked og deregulering var avgjørende for å utløse krisen:

■ Deregulering av finansmarkedene tillot en kredittrevet boble som krasjet i 2008 og økte spekulantenes makt.

■ Fellesvalutaen forsterket forskjellene mellom land med sterk og svak økonomi.

■ Presset om liberalisering og konkurransekraft utsatte nesten enhver sektor i samfunnet for markedskreftene, på bekostning av sosiale rettigheter, miljøreguleringer og offentlige tjenester.

– Den mislykkede politikken var kraftig påvirket av

næringsinteresser. Dessverre har industrien nå et sterkere grep enn noen gang om EUs beslutninger. Med krisen som foranledning er omfattende lovgivning med næringslobbyens målsetninger vedtatt mye raskere enn vanlig, forteller Hoedeman.

Som eksempel nevner han det europeiske semester, ordningen med EU-kontroll av landenes statsbudsjetter. En kartlegging utført av CEO viser at industriens lobbyinteresser i Brussel er mer enn seksti ganger sterkere enn fagforeningene målt i personressurser, 3250 ansatte mot 50.

Av Morten Harper
I Brussel

NYTT VETT-HEFTE FRÅ NEI TIL EU OM EØS OG LANDBRUKET:

- Toll og subsidiar er ikkje særnorsk

Noreg har ein sjølvstendig landbrukspolitikk utanfor EU, men likevel har EØS-avtala stor påverknad på landbrukspolitikken.

Handlingsrommet finst der, men det krevst politisk vilje, meiner forskar. Eit politisk verkmiddel er tollvernet. Korleis dette heng saman, prøver det nye nummeret av Nei til EUs skriftserie å forklara. Ein av bidragsytarane er prosjektleiar ved Landbrukets utgreiingskontor, Torbjørn Tufte. I bidraget skildrar han korleis importverdien av landbruksvarehandelen til Noreg veks sterkt, medan eksporten til EU står i ro. I 2011 importerte Noreg frå EU for 27 milliardar kroner, medan vi eksporterte for 3 milliardar.

Konkurransen skjer på Rema

- Det er snakk om store verdier, fortel Torbjørn Tufte.

- Den norske landbruksvareimporten frå EU er om lag same verdi som den norske sjømatvareeksporten til EU, 30 milliardar i 2011.

- Konkurransen skjer i heimemarknaden, når du handlar på Rema. Importen på ost aukar. Til dømes er det mange Arla-produkt i butikkhyllene. 13 prosent av marknaden er no utanlandsk ost og i tillegg kjem grensehandelen. Det er klart det blir eit press på prisar og på norske mjølkekvote, seier Tufte.

- Det som skil EU mest frå andre eksportområde i verda er at dei har ein sterk næringsmiddelindustri og eksporterer mange sluttprodukt, som ost, vin, pizza og liknande. I motsetnad til mange andre land som eksporterer råvarer.

Stadig meir EØS

Noreg har ein eigen landbrukspolitikk med årlege forhandlingar mellom stat og landbruksorganisasjonar om pris og støtte til landbruket, marknadsregulering og ikkje minst tollvern mot EU-landa. Likevel styrer EØS-avtala mykje av landbrukspolitikken. Rundt 40 prosent av EØS-rettsaktene handlar om landbruk. Mat og veterinærområdet er i hovudsak styrt av EØS-avtala etter at Veterinæravtala vart sett ut i livet i 1999. Bu- og driveplikta blir gått etter i saumane og godkjenninga av genmodifiserte produkt (GMO) er berørt.

Likevel er det to område av EØS-avtala som er særleg viktige i denne samanhengen. Artikkel 19 regulerer handelen med basis landbruksvarer som

Enorm matimport frå EU. - Den norske landbruksvareimporten frå EU er om lag same verdi som den norske sjømatvareeksporten til EU, 30 milliardar i 2011, fortel Torbjørn Tufte. FOTO: EIVIND FORMOE

kjøtt, ost og grønnsaker, medan protokoll 3 i EØS-avtala regulerer handelen med bearbeidde landbruksvarer, som pizza, bakerevarer, sauser og supper.

Handlingsrommet i EØS

I det nye Vett-heftet meiner Kai Normann Hansen i Norsk Landbrukssamvirke at artikkel 19 kan tolkast ulikt og at det ligg eit handlingsrom i dette. EU tolkar det som at det skal vera forhandlingar med to års mellomrom, medan Hansen tolkar det som at partane skal møtast, men ikkje nødvendigvis starta forhandlingar om utvida handel.

- Finst det eit handlingsrom innanfor EØS-avtala?

- Eg vil ikkje vera for politisk som forskar, men mi personlege mening er at vi har eit handlingsrom innanfor EØS. Hadde Noreg forstyrra marknaden ville EU reagert, men no er det jo ein asymmetri i samhandelen med ein stadig større eksport frå EU til Noreg. Asymmetrien i handelen har auka og dette kjem ikkje til å snu med mindre vi avgjer det ved politiske vedtak, seier Torbjørn Tufte.

Tufte viser til den pågåande diskusjonen i samband med årets landbruksoppgjør om

tollvern, der diskusjonane går på om prosenttoll ville ha fungert betre som vern på norske landbruksprodukt enn dagens kronetoll.

- Vi kan ta grep om vi ønskjer det, og nettopp prosenttoll vs kronetoll er politiske grep.

Endra subsidiepolitikk i EU

- Er det berre EØS-avtala som har skuld i den auka importen av landbruksprodukt frå EU?

- Nei, det har ulike årsaker. Noreg har alltid handla mykje og hatt ein rimeleg stor import av landbruksvarer. EU er Noregs viktigaste handelspartner, så det er ikkje noko rart at vi har import frå EU.

- Det er grunn til å trekkja fram at EU sine prisar på landbruksvarer nærmar seg verdsmarknadspris. Denne utviklinga har gått over tid. EU har medvite sett ned prisen på landbruksprodukt for å vera meir konkurransedyktige. Det har dei fått bøndene med på gjennom ei endring av subsidiepolitikken der ein stadig større del av inntektene til bøndene er direkte støtte.

EU er også proteksjonistiske

- Min viktigaste bodskap er at

EU også har tollvern! Det er mange vrangforestillingar og fordømmar om korleis norsk landbruk er: Det mange som trur at det berre er Noreg som er proteksjonistiske, som at dette var noko særnorsk. Dette synet blir blant anna hevda i Europautgreiinga. Alle vestlege land har tollvern. EU er ein tollunion og det er faktisk eit av dei grunnleggjande trekka ved EU og føremålet til EU.

- Bruk av tollvern og økonomiske overføringar til bønder for å sikra landbruket og matforsyning er grunnleggjande premisser for den felles landbrukspolitikken til EU. Det verkar som Europautgreiinga ikkje har fått med seg dette, avsluttar Torbjørn Tufte.

Av Eva Marie Mathisen

eva.marie.mathisen@neitileu.no

HEFTE

Nytt nummer av Vett:

- Hva gjør EØS med landbruket? Hvordan endrer EØS-avtalen endrer bondens hverdag og det norske matfatet? Hvordan kunne Norges avtaler med EU sett ut uten en EØS-avtale?
- Med bidrag fra blant andre Torbjørn Tufte, Ivar Hellesnes, Eystein Skjerve, Sigbjørn Gjelsvik, Bell Batta Torheim og Erna Bjarnadóttir.
- Vett nr. 2-2012 «Hva gjør EØS med landbruket?» koster

40 kr + porto. Medlemmer i Nei til EU kan abonnere gratis på Vett. Send bestillingen din til bestilling@neitileu.no

Hjartesak. Ine-Sophie Berglund er redd for kva som skjer om direktivet blir innført. Ho ser i dag dei negative konsekvensane av den store vikarbruken, særleg innanfor hotell og restaurant. FOTO: EIVIND FORMØE

VAR VIKAR I FEM ÅR, PROTESTERER MOT VIKARBYRÅDIREKTIVET:

- Provoserande frå Arbeidarpartiet

Ine-Sophie Berglund er 21 år og leiar i Fellesforbundets ungdomsutval i Oslo og Akerhus. Ho kallar Arbeidarpartiet si avgjerd om vikarbyrådirektivet feig og provoserande.

Når denne artikkelen vert lesen, har truleg Stortinget vedteke å innføre EUs vikarbyrådirektiv. Stortingets gruppa til Arbeidarpartiet trumfa gjennom direktivet mot vetokrav frå SV og Sp. Dermed tok Arbeidarpartiet same standpunkt som NHO, imot LO, YS og Unio.

– På LOs student- og elevkonferanse sa Hanne Bjørstrøm «vi går ikkje herifrå før vi er samde» då vi skulle diskutera vikarbyrådirektivet. Likevel var ho den fyrste som gjekk. Det tykkjer eg er feigt, og det er provoserande at Arbeidarpartiet ikkje tek omsyn til kva fagrørsla meiner om direktivet, seier Ine-Sophie Berglund til Standpunkt.

Meir vikarbruk

Vikarbyrådirektivet er meint å sikre likebehandling av

vikarar og fast tilsette. Ei slik likebehandling kan Noreg innføre heilt uavhengig av direktivet. På den andre sida vil vikarbyrådirektivet kunne opne opp for meir omfattande vikarbruk.

– Vikarbyrådirektivet er mi hjartesak. Eg er redd for kva som vil skje viss direktivet blir innført. Det kjem til å bli meir bruk av vikarar, særleg innan hotell og restaurant der det er mange vikarar i dag. Det er spesielt vanskeleg for ungdom å få fast jobb. Eg er redd for kva som vil skje med lærlingplassane når dei som skal læra dei opp ikkje er faste tilsette. Det er vanskeleg nok å bli lærling i dag som det er, seier Berglund.

– Eg byrja å jobba som 16-åring, fyrst for ein hamburgerkjede, så på ein kafé og deretter på hotell. Alle jobbane var

deltid, men etter fem år fekk eg endeleg fast jobb i mars i fjor. På kafeen fekk eg dårleg betalt og måtte jobba 200 timar i månaden. Eg prøvde å få til ein tariffavtale på kafeen, men det gjekk diverre ikkje.

No er Ine-Sophie nyvald nestleiar i Fellesforbundets sentrale ungdomsutval og tilsett i eit engasjement i fagforeininga. Ho opplever dagleg at tilsette i hotell og restaurant har dårlege arbeidsforhold.

– Vi har mange saker frå ISS med folk som har kontraktar som ikkje stemmer overeins med korleis dei arbeider. Det er mange som jobbar seg sjuke, avsluttar ho.

Av Eva Marie Mathisen

eva.marie.mathisen@neitileu.no

Norge kan være EU-medlem om ti år

■ **Tysklands** finansminister Wolfgang Schäuble er en nøkkelperson for å redde europrosjektet fra kollaps. I et intervju med Welt am Sonntag fikk han spørsmål om hvordan han tror EU ser ut om ti år: – Jeg er ganske optimistisk. Jeg kan forestille meg at alle EU-medlemmer

kommer til å ha euroen om ti år. Og EU vil være større enn i dag. Kanskje er også land som Norge og Sveits med. Det kan naturligvis bare landene selv bestemme – men den europeiske døren står åpen for dem, sier Schäuble i følge Europabloggen.no (13.5.2012), som kommenterer spådommen slik: «Norge EU-medlem i 2022 – med euroen som valuta? Sannsynligvis virker det ikke, men merkelige ting har skjedd».

Kan bli gresk euro-exit

■ **Sjefen i IMF** (Det internasjonale pengesynet), Christine Lagarde sier at selv en «kontrollert utvei» fra eurosamarbeidet vil sette Hellas i en vanskelig situasjon og kan true stabiliteten. Men hun utelukker ikke at det kan skje. Om Hellas ikke følger opp forpliktelsene de har påtatt seg og kutter i de offentlige utgiftene. Hun

mener at man enten må tilføre grekerne nye lån og gi dem mer tid, eller man må begynne å forberede en «ordnet utgang» fra eurosonen. *Aftenposten.no 15.5.2012*

Greske kutt i Norge

■ **Aftenposten** (16.5.2012) har regnet på hvilke konsekvenser kuttene som Hellas nå må gjennomføre hadde hatt i det norske statsbudsjettet. Anslagene viser at et «gresk» kutt i det norske statsbudsjettet ville kuttet 2012-utgiftene fra knapt 980 milliarder kroner til drøyt 800 milliarder kroner.

Et slikt «gresk» kutt kunne Norge gjennomført ved

følgende knallharde tiltak på det norske statsbudsjettet: Halvere alle alderspensjonene i folketrygden; Halvere folketrygdens utbetaling av sykepenger, som skjer etter 16. sykedag; Halvere barnetrygden; Halvere bevilningene til sykehusene; Kutte ut alle investeringene i riksveier og jernbane; Halvere utgiftene til veivedlikehold og drift av jernbanen.

I sum ville dette gi innsparinger på rundt 170 milliarder kroner på det norske statsbudsjettet i 2012.

Nordisk Folkeriksdag 2012

■ I år blir **Nordisk Folkeriksdag** arrangert i Jondal i Hardanger, frå olsokkvelden søndag 29. juli til og med onsdag 1. august. Seminaret går i flukt med Nordisk fredssymposium, dagane før (27.- 29. juli). Dei nordiske Fritt Norden-foreiningane samarbeider om å arrangere dette seminaret, og det kjem spennande foredragshaldarar som Johan Galtung, Elizabeth Baumann, Per Olaf Lundteigen, Inga-Britt Ahlenius, Christoffer Burnett-Cargill, Jógvan H. Gardar, Torbjørn Dahl og Peter Ørebech. Folkemusikaren Knut Hamre underheld tysdag kveld, og vi drar også på felles tur i Hardanger for dei som er interesserte.

■ Fritt Norden-foreiningane er tverrpolitiske og arbeider for eit breiare og tettare nordisk samarbeid innafør og utafor EU.

■ For praktiske opplysningar om påmelding, innkvartering, offentleg transport, sjekk frittnorden.no, gå inn på Facebooksida, eller kontakt Svein Lanser på 922 92 302, lansers@live.no.

Publikasjoner fra Nei til EU

Årbok 2012: Alternativer til EØS-avtalen - 225,-

2012 er et år for EØS-debatt. Denne boka gir bakgrunnen og de aktuelle perspektivene for alternativene til EØS-avtalen. Blant bidragsyterne er stortingsrepresentant Nikolai Astrup (H), tidligere handelsminister Hallvard Bakke (Ap), Helene Bank (Før velferdsstaten), Sigbjørn Gjelsvik (Alternativer til dagens EØS-avtale), statssekretær Erik Lahnstein (Sp) og EØS-ekspert Dag Seierstad. Årets gave til deg selv og politisk interesserte venner! 160 sider. Medlemspris: 225 kr, porto inkludert.

EØS-guiden - gratis

EØS-avtalens innhold, konsekvenser og alternativer kort fortalt.

EU-guiden - gratis

Dette er heftet som gir svaret på mange av de spørsmålene som EU-debatten reiser. Heftet tar for seg en god del av ja-sidens argumenter og gir nei-sidens svar på disse. Heftet kan lastes ned som pdf.

Hva gjør EØS med landbruket? - 40,-

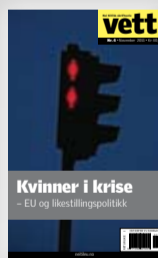
Norge har vår egen landbrukspolitikk utenfor EU, men EØS-avtalen slår innover landbruket. Mat- og veterinærområdet er styrt av EØS-avtalen, handelen med landbruksvarer er liberalisert, bo- og driveplikten saumfares og stadig nye genmodifiserte produkter (GMO) må vurderes. VETT nr. 2-2012 beskriver hvordan EØS-avtalen endrer bondens hverdag og det norske matfatet. Redaktører er Hildeunn Gjengedal og Morten Harper. 64 sider.

Hva er galt med EØS? - 40,-

VETT nr. 1-2012 oppsummerer de viktigste virkningene av EØS-avtalen, fra overstyring i oljepolitikken og forbud mot kjønnskvoteering til pålegg om person-overvåking og flere tilsetningsstoffer i maten. Heftet inneholder også intervjuer med miljøvernere, fagforeningsfolk og andre eksperter om hvordan de merker EØS-avtalen. Skrevet av Nei til EUs utredningsleder Morten Harper. 64 sider.

Kvinner i krise - 40,-

VETT nr. 4-2011 handlar om EU og likestillingspolitikk. EU har vedteke direktiv om likelønn, omsorgspermisjon og trykdeordninger. Likevel har Norge gjennom EØS-avtalen fått pålegg om å innstille tiltak som vil bette kvinner sin situasjon. Kvifor er likestillingsarbeid i EU så vanskeleg? Redigert av Marianne Granheim Trøyflåt. 64 sider.

Myter og fakta om EU og EØS

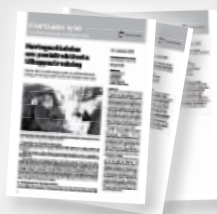
Løpesedler som svarer på ja-sidens luftige påstander. Nummer fire tar hull på mytene om at vi trenger EØS for å få solgt varene våre til EU. Nummer fem tilbakeviser påstanden om at Norge er 3/4 medlem i EU. Perfekt å gi til tvilere og ja-folk.

Ferske faktaark

- 3-2012: Innsnitt til partienes programarbeid
- 2-2012: Høringsuttalelse til Europautredningen (NOU 2012:2)
- 1-2012: Begrenset bankgaranti

Aktuelle arbeidsnotat

- 1-2012: Sammendrag av Europautredningen
- 7-2011: Grenseløst kontroll - Justissamarbeid og utviklingen av felles asylpolitikk i EU
- 6-2011: Ekstern slagside - 12 feil og mangler i Europautredningens eksterne delutredninger

Last ned fra Nei til EUs nettsider:
www.neitileu.no/kunnskapsbank

Åtte alternativer til EØS-avtalen

Prosjektet Alternativer til dagens EØS-avtale la i vår frem Alternativrapporten, som viser åtte alternativer til dagens avtale. Her får du en svært kortfattet gjennomgang av alternativene.

■ Vil du lese mer, kan du laste ned rapporten i sin helhet gratis fra www.alternativprosjektet.no. Der finner du også informasjon om pris dersom du ønsker å få tilsendt en rapport. Du finner også mer informasjon om alternativprosjektet

på neitileu.no. Sjekk også ut *NOU 2:2012 Innenfor og utenfor* dersom du ønsker mer informasjon om Norges avtaleforhold med EU og hvordan EØS-avtalen har påvirket norsk samfunnsliv og politikk siden 1994.

Dette er alternativene til dagens EØS-avtale:

EU som premiss-leverandør**EU-medlemskap**

1 Det er viktig å vise til dette alternativet også, selv om det framstår som lite aktuelt i overskuelig framtid. Påstanden er at Norge allerede er medlem uten stemmerett, og at EU-medlemskap derfor ville være en mer demokratisk samarbeidsform. EU-medlemskap ville likevel føre til mindre selvstendighet.

EUs løsning

2 EU har signalisert at de ønsker en mer omfattende avtale enn dagens EØS-avtale. Europautredningen tar opp dette alternativet, som eneste alternativ. Et slikt alternativ ville inkludere flere områder i EØS og gi overvåkningsorganet ESA og EFTA-domstolen makt på nye områder.

Gjøre dagens avtale bedre**Bruke handlingsrom**

3 Utviklingen i EØS har ikke vært uunngåelig, og der finnes et handlingsrom som i dag ikke blir brukt. Dette alternativet innebærer at norske myndigheter må være mer aktive i en tidlig fase, sette klare grenser, bruke reservasjon aktivt, sørge for økt åpenhet, jobbe for særordninger og vurdere alle saker politisk, ikke bare juridisk.

Et slankere EØS

4 Dette alternativet innebærer at omfanget av EØS-avtalen reduseres, noe som vil kreve forhandlinger med EU. Det er uklart om EU vil gå med på dette. Utredningen peker på noen områder som bør endres. Det bør blant annet være mulig å gå tilbake på innføring av direktiver når uheldige konsekvenser viser seg, ha en uavhengig regionpolitikk, skjerme enkeltsektorer, innføre nye rammer for handel med landbruksprodukter og kunne innføre strengere krav til produkter, miljø og faglige rettigheter.

Fortsatt handelsavtaler**Multilateralt regelverk**

5 WTO gir allmenne kjøregler for handel, og både Norge og samtlige EU-land er medlemmer i WTO. WTO sikrer en stadig friere handel. WTO sikrer sentrale vilkår for handelen med EU, samtidig som Norge vil ha større handlefrihet til å føre en selvstendig politikk enn med EØS.

Handelsavtale

6 Et ønske om en handelsavtale er utgangspunktet for dette alternativet. Vi har fått en ny situasjon siden 1973 og 1992. Handelsavtalen med EU fra 1973, som blant annet sikret tollfri adgang til EU for alle industrivarer, vil komme til anvendelse i full bredde dersom EØS sies opp. Den eksisterende avtalen er et basis for samarbeid, som kan utvides.

Bilateral eller regional avtale i stedet for EØS**Bilateral avtale**

7 En avtale mellom to parter vil gi større forutsigbarhet. Dette er den vanligste avtaleformen mellom land. Sveits har et svært omfattende sett av bilaterale avtaler med EU. De fleste av EUs ca 200 handelsavtaler er bilaterale avtaler og de forhandler for tiden slike avtaler med India, Egypt og Canada. Norge og EU har gode erfaringer med bilaterale avtaler, og det er lite sannsynlig at EU vil avvise en slik avtale. En bilateral avtale vil være det mest interessante for EU, dersom EØS faller bort.

Regional avtale

8 Dette alternativet innebærer at en samlet EFTA-blokk (EØS-landene pluss Sveits) inngår en avtale. Norge har sammen med et samlet EFTA forhandlet frem handelsavtaler med ca. 30 land internasjonalt. EFTA er stor økonomisk aktør, og vi ville dra nytte av at Sveits er tøffe forhandlere. En mulig ulempe kan være motstridende interesser mellom Norge og Sveits.

Alternativer avtalen

↓ KORT OG GODT OM EØS-AVTALEN:

– Jeg mener det er et skikkelig stykke arbeid. Det er grundig og det er et etterrettelig innspill i den norske samfunnsdebatten.
Utenriksminister Jonas Gahr Støre om Alternativ-rapporten i møte 30. mars på Folkets hus.

– EØS-avtalen griper inn i nærdemokratiet. Gjennom direktivene blir nasjonale og lokale myndigheter ofte påført større mengder byråkrati og papirarbeid enn hva man får praktisk nytte av. Ved å være fristilt gir det oss handlingsrom til å utforme den miljøpolitikken som er best for Norge.
Silje Lundberg, leder i Natur og Ungdom

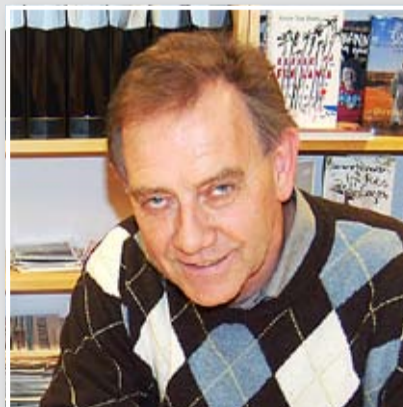
– Jeg ser at EØS-avtalen begrenser mulighet for en aktiv næringspolitikk, som kan bidra til nye arbeidsplasser over hele landet, der de mest effektive virkemidler kan brukes.
Helene Bank, spesialrådgiver i For velferdsstaten

EØS-avtalen begrenser norske myndigheter og fagbevegelsens muligheter til å føre en effektiv kamp mot sosial dumping. Når mulighetene til å regulere lønns- og arbeidsvilkår gjennom tariff-avtaler eller allmenngjøring trues av hensynet til fri konkurranse får fagbevegelsen et betydelig problem.
Jan Olav Andersen, leder av forhandlingsavdelingen i EL og IT-forbundet.

– EØS-avtalen har lagt til rette for stadig tiltakende privatisering og etteraping av private løsninger innenfor det offentlige. Resultatet er ofte utrygghet samt dårligere lønns- og pensjonsvilkår.
Stein Gulbrandsen, medlem i Fagforbundets arbeidsutvalg.

– I møtet mellom den norske alkoholpolitikken og EØS-avtalen har Norge måttet gi etter på flere punkt. Det mest aktuelle nå er mediedirektivet. Dette kan føre med seg alkoholreklame på norske TV-skjermer. Det vil være et stort tilbakeslag for norsk alkoholpolitikk.
Harald Dyrkorn, generalsekretær i Det norske totalavholdsselskap.

Om Alternativ-prosjektet

• Prosjektet *Alternativer til dagens EØS-avtale* ble etablert i februar 2011. Målet med prosjektet er fra grunnleggernes side å supplere arbeidet som ble gjort av utvalget for utredning av Norges avtaler med EU (Europautredningen). Dette utvalget ble oppnevnt av regjeringen for å foreta en gjennomgang av Norges avtaler med EU, og har nå ferdigstilt sin rapport. Regjeringen valgte å ikke gi mandat til å utrede alternative avtaler med EU, og det er denne mangelen ved utredningen som førte til at flere uavhengige organisasjoner gikk sammen for å undersøke alternativene til dagens EØS-avtale. Prosjektet vil etter planen vare ut juni 2012.

• Disse organisasjonene er tilsluttet prosjektet:

- EL & IT Forbundet
- Fagforbundet
- Fellesforbundet
- Fellesorganisasjonen
- For Velferdsstaten
- LO i Fredrikstad
- LO i Kristiansand og omegn
- LO i Oslo
- LO i Trondheim
- LO i Sarpsborg
- Natur og Ungdom
- Nei til EU
- Norges Bondelag
- Norsk Bonde- og Småbrukarlag
- Norges Bygdekvinnelag
- Ungdom mot EU

EØS-debatt i stortingsvalet. Dagrun Eriksen, nestleiar i KrF, vil heller ha EØS på dagsordenen i stortingsvalet enn ei eiga folkerøysting. Resten av panelet var Inga Marte Thorkildsen, nestleiar i SV, debattleiar Pål Hellesnes og Sigbjørn Gjelsvik, leiar for Alternativ-prosjektet.

FOTO: SINDRE HUMBERSET

NEI TIL EU-KONFERANSE PRESENTERTE ALTERNATIVA:

Etterlengta EØS-debatt

Nei til EU sin EØS-konferanse på Litteraturhuset 17. mars var det første høvet til å debattere EØS-avtalen etter at Alternativprosjektet la fram sine åtte alternativ til dagens EØS-avtale.

Konferansen «Umulige EØS – mulige løsninger» var eit inspirerende startskot for debatten om alternativa til EØS-avtalen. Spørsmålet har vorte debattert før også, men alt for lett har tilhengarane kunne påstå at det ikkje finst alternativ. No er ikkje det like enkelt lenger. Konferansen vart godt besøkt, og då Europabevegelsen sitt råds-møte slutta seg til møtelyden, var kapasiteten til møteromet sprengt med over 150 innom i løpet av dagen.

Mange brukbare alternativ
Sigbjørn Gjelsvik er prosjektleiar for Alternativer til dagens EØS-avtale.

– Vi har funne totalt åtte hovudalternativ, og det er mange moglege variantar og alternativ under fleire av dei. Det er altså mange brukbare alternativ til EØS-avtalen slik den fungerer i dag, sa Sigbjørn Gjelsvik i si innleiing under konferansen. (Les også om alle alternativa på midtsidene).

– Eitt av alternativa har vi brukt lite tid på. Det har vorte grundig utgreidd før, og skårar veldig

dårleg i meiningsmålingar. Dette alternativet har også vorte nedstemt to gongar i folkerøystingar. Det er sjølv sagt EU-medlemskap eg siktar til, smiler Gjelsvik.

– Når organisasjonar og parti skal ta stilling til alternativ til EØS, kan dei til dømes velje ein kortsiktig strategi om å utnytte handlingsromet innanfor avtalen betre, og samstundes ha eit langsiktig mål om å erstatte EØS med ein annan avtale, meinte Gjelsvik.

Fleirtal for handelsavtale

– Dette er ikkje eit nei til EØS-prosjekt. Vi har fleire organisasjonar med som er for EØS, og vi skal ikkje konkludere med eitt alternativ. Organisasjonane og partia som er med i prosjektet må sjølv finne ut kva alternativ som er det rette for dei, sa Gjelsvik.

– Men i to meiningsmålingar i vinter svarar eit klart fleirtal at dei ønskjer ein handelsavtale i staden for EØS. Det er nok svært ulikt kva dei som svarar legg i ei handelsavtale. Men eg er ganske sikker på at dei som heller vil ha handelsavtale meiner at EØS-avtalen har vorte for omfattande

og at dei ønskjer ein avtale som gjer at folk kan styre meir sjølv her i landet.

Helsa debatten velkomen

Dagrun Eriksen er nestleiar i KrF, og deltok i paneldebatten under konferansen. Ho meinte det politiske underskotet i EØS kan løysast.

– Eg helsar debatten om EØS velkomen, sjølv om KrF nok heller vil endre og utnytte EØS-avtalen enn å seie den opp. Vi er inne i ein programprosess, og dermed er tidspunktet for denne rapporten veldig interessant, sa Eriksen, som også ønskjer bidrag frå Nei til EU inn i programprosessen til partiet.

Eriksen er ikkje overtydd om at ei folkerøysting om EØS er det rette.

– Det er vel så viktig å få EØS inn i det ordinære stortingsvalet. Dersom vi skulle hatt ei folkerøysting måtte vi hatt eit konkret alternativ å ta stilling til.

– Problemet med EØS-avtalen er at Ap og Høgre ikkje vil at EØS skal lukkast, fordi dei vil ha Noreg inn i EU. Og eg ser ikkje for meg at dei kjem til å legge full

På grillen. Prosjektleiar Sigbjørn Gjelsvik i Alternativer til dagens EØS-avtale vart grilla av Torgny Hasås.

FOTO: SINDRE HUMBERSET

innsats inn på å få til ein handelsavtale som er god nok.

– EØS-avtalen er ikkje perfekt, men vi kan seie nei til mykje meir enn det som faktisk vort gjort. For å få fordelene av å få tilgjenge til ein marknad må vi godta ein del vi ikkje likar. Men det er klart vi vil få solgt varene våre også uten EØS. Det er ikkje slik at vi har EØS å takke for den økonomiske framgangen i Noreg sidan 1994, men avtalen har vore viktig, sa ho.

Debatt på slagordnivå

Nestleiar i SV, Inga Marte Thorkildsen, som også deltok i paneldebatten, vedgjekk at SV til no ikkje har gått grundig inn i EØS-debatten.

– Eg må vere ærleg og seie at i SV har EØS-debatten vore på

slagordnivået, men no er det ei gryande interesse for EØS, fortalde ho.

– Det er kampane som står i arbeidslivet som har vakt EØS-interessa. Vi kjem til å kaste oss over debatten, og syte for at den vert teken både i stortingsgruppa, i fylkeslaga og i lokallaga i SV. Det er litt no eller aldri for EØS-debatten.

Men heller ikkje Thorkildsen ville støtte eit krav om folkerøysting om EØS no.

– Vi kan ikkje starte med folkerøysting, men heller med folkeopplysing og debatt. Det vil vere ei utfordring å få til ein seriøs debatt som varer ved.

Av Sindre Humberset

sindre.humberset@neitileu.no

Smakebiter fra historien

Fram til Nei til EUs historiebokprosjekt avsluttes vil Standpunkt gi smakebiter både på stoff som vil bli omtalt i boken, og mye godt stoff som rett og slett ikke får plass.

FØRSTE LEDEREN AV BORGELIGE MOT EU:

- Vi måtte synliggjøre bredden i EU-motstanden

Første leder i Borgerlige mot EU. Organisasjonen Borgerlige mot EU var viktig for å legitimere nei-standpunktet for borgerlige velgere. Bildet viser Arvid Falch på kaikanten på Myre i Vesterålen i 1992.

FOTO: LARS ARVID OMA, BLADET VESTERÅLEN

– Mange oppfatta Nei til EU som en organisasjon av bønder, fiskere og by-radikale. Men bildet var langt mer variert, sier Arvid Falch, som var den første lederen i Borgerlige mot EU.

Standpunkt møter Arvid Falch på Storøya i Svolvær, der han og kona Myrthild flytta for tre år siden. Tidligere var Øksnes i Vesterålen hans arbeidsområde. Han var fisketilvirker på Sommarøya, framtreddende næringslivsmann, lokal- og fylkespolitiker og en periode fylkesvaraordfører i Nordland. Og mest av alt en ihuga nei-mann og mangeårig formann i Borgerlige mot EU.

Fra arbeidsbordet, med utsikt mot Vestfjorden, viser han fram en omfangsrik utklippssperm fra kampåra. Der er utallige avisutklipp fra møter, konferanser og debatter. Og pensjonisten har fremdeles klar kurs:

– EU er et korthus. Vi må ta alle gode krefter for at vi ikke kom med der. Og vi må kvitte oss med EØS-avtalen!

Arvid Falch forteller at med begge beina i nordnorsk næringsliv og fiskeri, var ikke det til å unngå at han kom med i nei-kampen.

Utypisk nei-bakgrunn

– Men du, som framtreddende høyremann, fylkesvaraordfører en periode og utallige verv i næringslivet. Det var vel ikke den mest typiske bakgrunn for et nei-standpunkt?

– Nå skal du høre: Rundt 1990 var det en del uro i nei-bevegelsen for at venstrekreftene skulle «overta» organisasjonen. Det kunne igjen føre til at Nei til

EU mista troverdighet som en brei, samlende folkebevegelse. Frykten var muligens ubegrunna. Men mange ikke-sosialister følte på dette, forteller Falch.

– Det var til og med snakk om å legge ned organisasjonen en periode, for å unngå splittelse. Dette var før organiseringa med lokallag skjøt fart.

– Gunnar Album fra Nei til EU ringte meg og spurte om jeg var villig til bli valgt inn i Rådet til Nei til EU, som en slags fiskerifaglig talsmann. Det var da det begynte å klaffe på seg. Og ideen om Borgerlige mot EU blei etter hvert kasta fram, sier han.

– Mange oppfatta vel Nei til EU som en organisasjon av bønder, fiskere og by-radikale. Men bildet var langt mer variert. Dette måtte vi synliggjøre. Vi måtte ha med flere fra sentrum-høyre, og næringslivsfolk.

Borgerlige mot EU stiftet

Organisasjonen Borgerlige mot EU ble opprettet først i 1994.

– På et møte i Oslo blei så Borgerlige mot EU stifta. Jeg blei valgt til første formann. Og det bar rett ut i striden.

– Det var ikke bare enkelt, for størstedelen av næringslivet, med NHO i spissen, var varme talsmenn for medlemskap. Det blei mange reiser og debattmøter, kanskje særlig i Nord-Norge.

Borgerlige mot EU var med og skapte større politisk balanse i nei-kampen, og Falch mener de

bidrog til ei større slagkraft for hele nei-siden.

– Jeg er ikke i tvil om at vår innsats var med å dra i land Nei-seieren i 1994.

– *Din heimkommune, Øksnes, fikk et nei-resultat på 88,6 prosent, med et fram møte på nærmere 90 prosent.*

– Ja, men i Vesterålen, ja i hele Nordland, var det skikkelig mobilisering, både i 72 og i 94.

– *Du var aktiv i debatter og som avisskribent. Partikolleger var ikke alltid like glad for å møte deg i debatt?*

– Nei, men vi skal huske på at også en stor del av Høyre-velgerne stemte nei, selv om hovedorganisasjonen sa ja. Men EU-saka var da også hovedgrunnen til at jeg i 90-åra meldte meg ut av Høyre og inn i Kystpartiet. Det som til sist var avgjørende for meg, var innføringa av Schengen-avtalen. Da var det nok.

Nei-veteranen Arvid Falch snakker seg varm og tar ingen seier for gitt.

– Nei-folk må holde beredskapen og passe på at EU ikke kommer inn bakdøra. Ser vi rundt oss i dag, kan vi prise oss lykkelige for at vi «sto han a» i 1994. Og jeg er overbevist om at Borgerlige mot EU var viktig i denne kampen.

Av Ashbjørn Høgden
standpunkt@neitileu.no

KORT OG GODT

Bestill flott Groven-plakat!

■ **Nå kan du** bestille en flott plakat av Rolf Grovens nyeste politiske maleri. Maleriet ble avduket på Nei til EUs landsmøte 2011. Plakaten er 50x70 cm stor og du kan ta en nærmere kikk på bildet på www.flickr.com/photos/neitileu/6333558123/

■ Medlemspris er 200 kr.

■ Ordinær pris er 300 kr.

■ 30 eksklusive plakater signert av maleren selges for kun 600 kr.

Bestill i dag på **22 17 90 20** eller neitileu@neitileu.no

Nei-veteraner ble hedret.

■ **Under årsmøtet i Hedmark** Nei til EU ble tre nei-veteraner hedret for sin innsats for nei-bevegelsen både i 1972 og 1994. I forbindelse med Nei til EUs historiebokprosjekt hadde fylkeslaget invitert en del personer som har gjort en

innsats for nei-bevegelsen. Årsmøtet ville gi en ekstra honor Ola Tronsmoen (84) fra Alvdal, Eirik Skjeseth (89) fra Ringsaker og Bjarne Tanum (81) fra Elverum.

Av Karl-Sverre Holdal

Sogn og Fjordane Nei til EU inviterer til seminar 1. september

Alternativ til EØS-avtalen

Vi vil gjerne invitere alle interesserte til eit lærerikt, interessant og matnyttig seminar på Førde hotell laurdag 1. september 11.00-17.00. **Gratis for alle påmeldte. Lunsj inkl.** Nokre av innleiarane: Sigbjørn Gjelsvik, prosjektleder i Alternativ-prosjektet, og Sveinung Rotevatn, leiar i Unge Venstre. Les meir på neitileu.no/sogn_og_fjordane **Meld deg på** seminaret innan 30. august til sindre.humberset@neitileu.no eller 57 86 53 20.

Et Fint, Trygt Alternativ

I disse alternativ-tider: Kanskje på tide å vie EFTA litt oppmerksomhet?

„ Min påstand er at med få unntak er det slik at også norske EU-motstandere, hvori opptatt organisasjonen Nei til EU, trekker på skuldrene og smiler lett overbærende når noen ønsker litt fokus på EFTAs handlingsrom og muligheter.

inneholdt besøket elementer som Norway House, besøks-senteret i EU-parlamentet, regionens kontor i byen (Trøndelagskontoret) og samtaler med folk fra Brusselkontorene til LO og NHO. Minneverdig var møtet med Norges EU-ambassadør, den engasjerte og engasjerende Atle Leikvoll, som på en nyantert måte presenterte Norges stilling i Brussel. Han la mer vekt på muligheter og ikke begrensninger ved Norges tilknytningsform og noen av oss bet seg merke i at han tre ganger brukte begrepet «her i boblen i Brussel».

Alternativet med stor A

Dette er ikke ment som noe reisebrev, men tillat meg likevel å vende oppmerksomheten mot siste post på programmet på Brusselturen i mai 2012: en godt bevart hemmelighet. EFTA. Som har vært og er viktig for Norge og faktisk er vårt de facto alternativ til EU. Selve Alternativet, faktisk. Eller som det heter flere steder i den meget gode Alternativ-rapporten som Nei til EU har bidratt til: «En regional handelsavtale mellom et samlet EFTA og EU burde være et svært aktuelt alternativ.» Det er ikke mange alternativer som får betegnelsen «svært aktuelt».

EFTA står for *The European Free Trade Association*, på norsk Det europeiske frihandelsforbund, en mellomstatlig organisasjon som ved Stockholmskonvensjonen av 1960 ble opprettet som et alternativ til EUs forløper, Det europeiske økonomiske fellesskap. EFTA-sekretariatets hovedkvarter ligger i Genève og ledes av den norske generalsekretæren Kåre Bryn. I tillegg har man et kontor i sentrum av Brussel med særlig fokus på EØS-avtalen. En viktig forskjell mellom EU og EFTA er graden av sentralstyring og samordning. EFTA er et handelsforbund

hvor hvert medlem har sin nasjonale handelspolitikk overfor andre land mens EU er en toll- og monetær union med felles ytre grenser og tollsatser og felles politikk på et stort, stadig økende antall saksfelt.

Det er ingen overdrivelse å si at EFTA ikke er veldig synlig i landskapet her hjemme. Særlig ikke med tanke på at uansett hva man måtte mene om EØS, er EFTA Norges organisasjonsmessige plattform. EFTA-landet Sveits stemte som kjent nei til EØS-avtalen i en folkeavstemning og er ikke omfattet av EØS. For en som samler på avisoppslag og etter fattig evne forsøker å følge med i EU/EØS-debatten er det direkte påfallende å se hvor usynlig EFTA er. At et stort 50-årsjubileum fant sted i 2010 var ikke lett å få øye på. Om man skal forsøke å forklare hvor man ser EFTA i Norge anno 2012 er min påstand at eggekartonger og andre landbruksprodukter er stedet. Der finner man stempler som viser at det er produsert i Norge, EFTA. Ut over det er EFTA mer eller mindre totalt fraværende.

Det er ikke bare i mediebildet eller i det politiske ordskiftet EFTA undervurderes og/eller er usynlig. Min påstand er at med få unntak er det slik at også norske EU-motstandere, hvori opptatt organisasjonen Nei til EU, trekker på skuldrene og smiler lett overbærende når noen ønsker litt fokus på EFTAs handlingsrom og muligheter. All den tid EFTA faktisk er det alternativet til EU som alle nei-folk er enig om, har det i mange år forundret meg en hel del. Man kan saktens spørre om noe av årsaken til den manglende sansen for EFTA er at organisasjonen nokså ufortjent blir direkte assosiert med to EØS-organer som er å regne for de reneste skjellsord på norsk nei-side: EFTA-domstolen og EFTAs overvåkingsorgan (ESA). Faktum er jo, som det

ganske riktig framgår på side 162 i Alternativrapporten «Navnene kan fort etterlate et feilaktig inntrykk av at disse institusjonene gjelder for hele EFTA-samarbeidet. Så er ikke tilfelle – disse er opprettet og har utelukkende en funksjon i henhold til EØS-avtalen.» En annen grunn til at mange på nei-siden ikke liker EFTA tror jeg er enkelte problematiske frihandelsavtaler, for eksempel med Columbia. Dette er også adressert i Alternativrapporten på en konstruktiv måte: «Kritikken mot innholdet i handelsavtalene EFTA-landene inngår og prosessene i EFTA bør tas på alvor. Dette er imidlertid noe som det er fullt mulig å gjøre noe med. Innhold og strategi for forhandlinger fra EFTAs side styres helt og holdent av de fire EFTA-landene med totalt ca. 13 millioner innbyggere, og det burde således være langt enklere å sørge for demokratisk kontroll og innflytelse over utviklingen av disse avtalene enn hva tilfellet er i EU.»

EFTA er på mange måter et fint, trygt alternativ til EU på grunn av sin iboende fleksibilitet og mekanismer som i mer enn femti år har vist seg robuste, tross endringer i Europa. I forbindelse med utvidelsen av EU i 2004 uttalte daværende generaldirektør i Norsk Hydro, Eivind Reiten, at «utvidelsen som nå skjer, og marginaliseringen av det gamle EFTA, gjør det vanskeligere og vanskeligere å forsvare å stå utenfor EU». Det gikk bra, gitt. Skremslene fra 1972 og 1994 ble langt på vei gjentatt, og historien har vist at også de var feil. De som i årevis har ment at EFTA er på vei til historiens skraphaug har så langt tatt feil.

I 2006 ønsket Færøyene medlemskap, men Norge var nokså lunken. EU-motstandere i andre land drømmer seg til EFTA. Den kjente danske EU-motstanderen Lave Broch

fra Folkebevægelsen mod EU mener bestemt at EFTA er et relevant alternativ til EU-medlemskap også for Danmark, og argumenterer godt for det i en artikkel i Nei til EUs årbok 2012. Høsten 2005 skrev Daniel Hannan, britisk konservativ EU-parlamentsmedlem, i Sunday Telegraph at «EFTA står som et levende og slående bevis på at myten om at vi må velge mellom isolasjon og EU-medlemskap ikke stemmer». Han la til det han kalte «det oppsiktsvekkende faktum at de fire små EFTA-nasjonene eksporterer mer per person til EU fra utsiden av EU enn Storbritannia gjør fra innsiden».

Ikke mobb kameraten min

Det er mulig å skimte et mønster der EFTA nokså konsekvent blir, om ikke undervurdert, så ihvertfall ikke overvurdert i det offentlige ordskiftet. Høyrepolitiker Inge Lønning, tidligere leder i Europabevegelsen, uttalte til Nationen 19. april 2006 at «det som er tilbake av EFTA, er så vidt spinkelt at det har relativt liten betydning.» To år tidligere holdt Jens Stoltenberg hilsmingstale på kongressen til Sveriges sosialdemokratiske parti der han uttalte seg forholdsvis bramfritt om Norge, EU og vår tilknytningsform. Følgende ble ordrett gjengitt i Aftenposten 19. april 2004: «Fra min lille strand på Hvaler trenger jeg bare å løfte litt på hodet for å drømme meg inn i EU.» Han fulgte opp slik: «Norge har sluttet seg til det indre marked, den mest kapitalistiske delen av EU. Forskjellen er at vi ikke er med på å bestemme – og det kaller vi selvråderetten», hvor på han ga det avisens utsendte reporter omtalte som «en malende beskrivelse» av ubalansen mellom EFTA og EU: «I min tid som finansminister møtte jeg fyrstedømmet Liechtensteins finansstalsmann, og min islandske kollega. Sammen skulle vi møte EUs finansministere, men møtte bare to av dem. Den ene var Sveriges finansminister, som sikkert kom bare for å være hyggelig, den andre var fra formannskapslandet Irland. Det er ingen reell dialog eller samarbeid i EØS.» Stoltenberg

Etter 40 år har jeg – bank i bordet – kun ett synlig arr på kroppen. Det dobbelsporete arret på om lag 3 cm på høyre arm fikk jeg i sin tid – av alle steder – i Brussel. Onde tunger har spøkt med at akkurat det er grunnen til min forholdsvis standhaftige motstand mot norsk innlemmelse i EU. Men bakgrunnen for motstanden er heldigvis noe mer sammensatt. Tidsangivelsen er nokså grei. Arret stammer fra min 18-årsdag, 10. april 1990, og skyldtes noe så patetisk som at hjørnet på øvre del av koldtbordet på hotellet klassen min bodde på var av glass, og var knust slik at det lagde en dyp rype i min arm da jeg passerte med et brett fylt med frokost. Ikke særlig heroisk besvimte jeg på stedet og, noe senere, på NATOs hovedkvarter i utkanten av byen fikk jeg medisinsk tilsyn av en militær lege. I årene som fulgte besøkte jeg i EU-hovedstaden flere ganger; på flere studieturer med AUF under EU-kampen fram til 1994, en av dem finansiert av NHO for å sikre sympati for EU. Senere var jeg på lynvisitter i Brussel som politisk rådgiver for daværende miljøvernminister Siri Bjerke (2000-01), på frokostmøter sammen med de nordiske miljøvernministrene i forkant av EUs Ministerrådsmøter i Brussel. Ærlig talt synes jeg det er forholdsvis lite som er særlig tiltalende ved den belgiske hovedstaden, annet enn den spektakulære Grand Place i den gamle delen av byen.

Jeg kom til å tenke på arret fra mitt første besøk i Brussel da jeg nylig besøkte byen for første gang på ti år. Denne gang sammen med andre folkevalgte medlemmer i Finans- og næringskomiteen i Trondheim bystyre samt et knippe kommunale ledere. Delegasjonen bodde på det nye, norske hotellet i Brussel, som ligger kloss inntil EU-kommisjonen og EU-parlamentet, og er tildelt det noe eiendommelige navnet Thon Hotel EU. For riktig å understreke hotellets beliggenhet – og kanskje enkelte nordmenns symbolske sans – heter hotellets nokså lusne restaurant «Twelve stars», etter antallet stjerner i EU-flagget.

Som ethvert besøk i Brussel

Ministerrådsmøte i EFTA i Geneve, 14. november 2011. Fra venstre: Trond Giske, næringsminister i Norge; Einar Gunnarsson, statssekretær for utenriks- og handelsdepartementet på Island; Aurelia Frick, utenriksminister i Liechtenstein; Johann N. Schneider-Ammann, handels- og økonomiminister i Sveits og Kåre Bryn, EFTAs generalsekretær. FOTO: EFTA

la spøkefullt til at «det eneste positive med EFTA-pilaren er at Norge der er en supermakt». Man skulle nesten tro EFTA besto av en samling perifere land av marginal betydning som Norge menget seg med for å være grei. Det er nok ikke helt slik.

Da EFTA ble etablert i 1960 var følgende syv land med: Danmark, Storbritannia, Portugal, Sveits, Sverige, Norge og Østerrike. I dag er kun Sveits og Norge fortsatt med. Senere har et par land sluttet seg til, Island (som ble med i 1970), Liechtenstein (1991), samt Finland som ble med 1986 og siden har meldt overgang til EU. Siden Stoltenberg fra sin strand på Hvaler gjorde seg morsom på EFTAs bekostning er EU utvidet med 12 land. De ti første – Polen, Estland, Latvia, Litauen, Slovakia, Slovenia, Tsjekkia, Ungarn, Kypros og Malta – kom inn i EU 1. mai 2004. Romania og Bulgaria slapp inn i 2007. Følgelig består EFTA i dag av fire land (Norge, Sveits, Island og Liechtenstein), mens EU består av 27, med opptil flere som angivelig står i kø for å bli innlemmet. Uansett hva som skjer med søkerlandene er ubalansen mellom EU og EFTA vesentlig større våren 2012 enn våren 2004.

Men gjør man seg bryet med å sjekke hva EFTA og

Det framgår med all mulig tydelighet at Norge og de øvrige EFTA-landene ikke plages nevneverdig av den påståtte «isolasjonen», men derimot har høy konkurranseevne.

medlemslandene representerer, vil kanskje flere enn meg heve øyenbrynet en anelse. For på kjøttvekta er EFTA faktisk ikke – globalt sett – noen hvem-som-helst. I en lekker, liten trykksak kalt «This is EFTA 2012» får man dokumentert at

■ EFTA er **EU's tredje største** handelspartner med hensyn til varehandel, med 11 prosent av EUs utenrikshandel kun slått av USA og Kina som begge står for rundt 14 prosent, og langt foran de neste på lista Russland og Japan (henholdsvis ni og fire prosent).

■ EFTA er **EU's nest største** handelspartner med hensyn til tjenester, med 15 prosent av EUs utenrikshandel (kun slått av USA, 26 prosent), mens Kina, Russland og Japan alle representerer rundt fire prosent.

■ EFTA er **verdens 11. største** aktør med hensyn til varehandel (med 2,5 prosent av verdenshandelen, mens EU som den største står for 15,8 prosent).

■ EFTA er **verdens sjuende største** med hensyn til tjenester (3,7 prosent av verdenshandelen, mens EU som den største står for 23,2 prosent).

■ EFTA har samlet sett **verdens 12. største** brutto nasjonalprodukt.

Det er gjentatte ganger forsøkt skapt inntrykk av at Norge og norsk økonomi var avhengig av medlemskap i EU, et nøkkelargument for ja-sida før folkeavstemningene i 1972 og 1994. Det framgår med all mulig tydelighet at Norge og de øvrige EFTA-landene ikke plages nevneverdig av den påståtte «isolasjonen», men derimot har høy konkurranseevne. Ifølge *The World Competitiveness Scoreboard 2011* er Sveits verdens femte mest konkurransedyktige land, Norge nummer 13 og Island nummer 31. En annen rapport, *The Global Competitiveness Index 2011*, viser at Sveits er verdens mest konkurransedyktige land, Norge nummer 14 og Island nummer 30. Konkurranseevnen

synes for EFTA-landenes del å være kombinert med livskvalitet. Ifølge FNs Human Development Report for 2011 var samtlige land blant de 15 beste landene å leve i av samtlige land på kloden (Norge: 1, Liechtenstein: 8, Sveits: 11 og Island: 14). Man skal være varsom med å sammenlikne EFTA og/eller Norge med andre, da man kan anklages for å være selvgod og selvgratulerende og lite er mer usympatisk enn folk fra rike, stabile land som kan mistenkes for å score billige penger på vanskelige situasjoner i andre land. Det er å håpe at krisen i EU finnes sin løsning og at ledigheten snart går ned, skjont utsiktene er dystre. Sett fra EFTA med gjennomsnittlig arbeidsledighet på omtrent det halve er det viktig å ikke sitte på sin høye hest, men forsøke å bidra til økonomisk utvikling. Slik Norge gjør gjennom EØS-midlene, flere milliarder kroner i bistand til EU, kjent som «EEA grants» og «Norway grants», der vårt land sørger for 96 prosent av pengene.

Da vi besøkte EFTA-sekretariatet i Brussel 4. mai 2012 ble vi tatt imot av EFTAs informasjonsguru Tore Grønningsæter, forøvrig så opptatt av å formidle informasjon fra Brussel at han bruker fritida si på en helt enestående blogg med EØS-rettsakter (www.

europalov.no). På direkte spørsmål om hvordan det kan ha seg at EFTA er så usynlig hjemme i Norge, med en eksplisitt antydning om det kunne skyldes at enkelte EU-tilhengere som har tapt opptil flere folkeavstemninger ikke akkurat roper hurra for «venteværelset» EFTA, la den sindige og lojale byråkraten ikke skjul på at han skjønte spørsmålet, og svarte at det var politisk ledelse i Oslo som bestemte. Underforstått Utenriksdepartementet. «Vi er bare lojale tjenere, vet du», smilte han.

Noen av oss har lenge hatt en viss sans for EFTA. En tid var det folk i mitt miljø som lekte med tanken på å etablere organisasjonen UFEFTA, Ungdom for EFTA. Det ble det aldri noe av. Men det finnes faktisk både EFTA-pins og lesverdige EFTA-bulletiner og foldere. Til og med en fin, hardcover jubileumbok «EFTA 1960-2010 – Elements of 50 years of European history», riktignok trykket i et begrenset opplag. Da vi forlot EFTA-sekretariatet i Brussel og vendte hjem til Norge bar jeg en EFTA-pin på venstre jakkeslag. På høyre arm bar jeg fremdeles arret fra Brussel.

Av Jo Stein Moen

Minneord om Thomas Chr. Wyller

Thomas Chr. Wyller døde 24. april i sitt nittiende år. Han ble i 1968 Norges første

professor i statsvitenskap ved Universitetet i Oslo og var sentral i å bygge opp det nye faget.

Wyller vokste opp i Stavanger og kom som 19-åring med i arbeidet med illegale aviser. Han ble arrestert og satt på Grini i tre år der han var med på å organisere informasjonsarbeidet både blant fangene og til og fra omverdenen.

Gjennom foredrag, artikler og bøker har Wyller gjennom seks tiår vært en av Norges ivrigste samfunnsdebattanter. Det ble særlig miljøspørsmål og grunnleggende etiske spørsmål som fanga hans interesse.

Et gjennomgangstema gjennom femti år var spørsmålet om hvordan Stortinget skulle forholde seg til en folkeavstemning om medlemskap i EEC (1962), EF (1972) og EU (1994). I september 2000 fremma Wyller for Stortinget et forslag om at Grunnlovens § 93 skulle endres slik: «Inden Stortinget træffer sin Afgjørelse, skal det lade afholde en raadgivende Folkeafstemning om Sagen.» Forslaget ble formelt lagt fram av SP-representantene Anne Enger Lahnstein og John Dale.

Begrunnelsen finner du i årboka til Nei til EU fra 2005: «100 år. Var det alt?» Der har Thomas Chr. Wyller skrevet sluttkapitlet med tittelen «Folkeavstemningene om EU-saken: Grunnlov og politikk». Konklusjonen er krystallklar:

«Jeg formulerer meg uten omsvøp: Presset mot en kommende neiflokk i Stortinget er – som sist – rettet mot representantenes rett til å følge sin overbevisning. Forsøket på å gjøre et velgerråd bindende utgjør et frontalangrep på tingets uavhengighet. Forsøket på å holde EU-saken unna valget er et dolkestøt mot Stortingets sentrale posisjon i vårt demokrati.»

I innledningen reiser Wyller et enda mer grunnleggende spørsmål: Gir Grunnloven overhodet hjemmel til å avstå så mye suverenitet som et EU-medlemskap i dag forutsetter?

Og svaret er like klart: «Jeg betviler at Grunnlovens § 93, vedtatt i 1961, hjemler Stortinget adgang til å melde Norge inn i Den europeiske union, slik den har utviklet seg side da. Det er forbausende at dette hovedspørsmål ikke er blitt mer fokusert på i den offentlige debatt.»

Samfunnsdebattanten Thomas Chr. Wyller har fortsatt mye å si oss!

Av Dag Seierstad

Av Odd Handegård
Tromsø

EU jukser i klimadebatten

EU's klimapolitikk er uklar og mangelfull. Systemet med klimavoter fungerer dårlig, og i spørsmålet om farlige kjemikalier i ulike produkter ligger EU langt etter det ønskelige. EU får likevel et langt bedre skussmål av norske miljøorganisasjoner enn hva Norge gjør. Men hvordan er egentlig situasjonen?

Situasjonen i EU

EU's fornybarhetsdirektiv har bestemt at 20 prosent av energigibruken i EU i 2020 bør være «fornybar», det vil si verken basert på kull, gass eller olje. I dag er fornybarprosenten i EU kun 8,5 prosent, mens den i Norge ligger på over 60 prosent. Forhandlingene etter direktivet fastsetter at Norge skal heve fornybarprosenten til 67,5 innen 2020. Mulighetene for å skaffe Norge de ekstra prosentene, er meget gode. EU befinner seg flere divisjoner lavere enn Norge når det gjelder

klimapolitikken.

Norge har som kjent de fleste år hatt et visst overskudd på fornybar kraft. Dersom tallet på el-biler vokser mye i løpet av 20-30 år, og en overgang av gods fra vei til bane blir prioritert, vil behovet stige noe. Men i dag har vi nok fornybar energi, og vi har også en rekke skån-somme utbygningmuligheter for ny, fornybar energi som gjør det unødvendig å programfeste at norsk natur skal bygges ned av vindmøller og småkraft slik enkelte miljøorganisasjoner går inn for. (Norges naturvernforbund er delvis et unntak.) Men hvordan står det til i EU?

Et mysterium

Dersom EU skal klare målsettingen om beskjedne 20 prosent fornybar energi i 2020, trengs ufattelige mengder med slik energi, faktisk nesten 2000 TWh (!), dersom også kjernekraften skal vekk (jfr.

uttalelsene til Angela Merkel). Dette er et tall som ikke nevnes i klimadebatten i Norge. Hvordan EU skal finne all denne nye fornybare energien, er langt på vei et mysterium.

Riktignok har kysterbransjen og miljøorganisasjonene i Norge satt seg som mål at Norge skal fungere som «batteri» for EU, og at mye av den fossile energien i EU skal erstattes av norsk vannkraft og vindkraft. Norge bør ifølge kraftbransjen egentlig eksportere vesentlig mer enn overskuddet på vannkraft, og heller dekke det underskuddet som da vil oppstå i Norge, med fossil energi fra EU.

Undergraver norsk politikk

Men Norge har lite å bidra med om EU skal bli mindre fossilt. Kapasiteten på dagens norske vindmøller er årlig på én TWh (Oslos årsforbruk er ca. 10 TWh), og det planlegges nå nye vindparker ved hjelp

av statlige og andre subsidier innen 2020, som i praksis være under 10 TWh, altså en brøkdel av behovet. Det norske bidraget vil være puslete og ubetydelig. Miljøorganisasjonene pirker i problemet med pinsett.

Land som mangler fornybar energi, har mer nærliggende muligheter enn å få energi fra stygge og ulønnsomme norske vindmøller. Gode eksempler er jordvarme, solceller, varmepumper (for folk med god råd), og litt (men ikke mye) vindkraft og vannkraft. Noe kan Europa også spare på energitiltak i gamle bygg og på lurere byggetoder i nye hus. Norge er godt i gang med slike løsninger. På lengre sikt – om 50 år? – er det muligheter også for rein kjernekraft i Europa. EU bør altså sette i gang med egne tiltak, og ikke satse på norske kraftspekulanter og miljøorganisasjoner som prøver å undergrave norsk energipolitikk.

Av Jens Kihl og Svein Eldøy

Hvor vil vi med Schengen?

I månedene etter Europa-utredningen har vi for første gang kunnet delta i et skikkelig offentlig ordskifte om Norges EØS-tilknytning. Dette er en livsviktig diskusjon for norsk selvråderett og demokrati. Vi må imidlertid ikke glemme å diskutere Schengen-avtalen, en avtale som er dyptgripende i norsk selvråderett og produserer menneskerettighetsbrudd på løpende bånd.

Norge ble Schengen-medlem i 2001. Siden den gang har grensekontrollen mellom Norge og andre medlemsland nesten opphørt. Argumentet om at Europa-ferie har blitt enklere etter Schengen er gjentatt

til det kjedsommelige av avtalens tilhengere og norske myndigheter. Schengen er dessverre så mye mer.

Gjennom Schengen-samarbeidet har landene måttet akseptere en enorm mengde EU-lovgivning omkring justis- og sikkerhetspolitikk, politisamarbeid, migrasjons-håndtering og grensekontroll. I tillegg har avtalen banet vei for en rekke tilleggsavtaler mellom Norge og EU. I sum fører Norge politikk nesten som om landet var EU-medlem. Det norske folk har ved to anledninger sagt nei til å delta i EU. Likevel tas det sentrale beslutninger om Norges grenser, politi og

flyktningpolitikk i Brussel.

Klappjakt på flyktninger

Schengen-avtalen er grunnen til at norske politifolk deltar i en klappjakt på flyktninger langs EUs yttergrense. Schengen gjør at norsk politi snart vil dele sensitive personopplysninger om deg med politimyndigheter både i og utenfor EU. Avtalen er grunnen til at det er bygget en mur mellom Spania og Marokko, og til at flere tusen mennesker drukner i Middelhavet hvert år. Den gjør oss alle medskyldige i omfattende menneskerettighetsbrudd.

Tiden er overmoden for å

bryte stillheten om Schengen. Tilknytningsformen vår er i dag så udemokratisk at den ikke kan aksepteres som en varig løsning. Schengen-avtalen er så illiberal og har så store menneskelige konsekvenser at vi vil skamme oss overfor kommende generasjoner. Hva gjør vi så når vi verken kan eller vil gå inn i EU? Det er på tide å se oss om etter alternativer.

Svein Eldøy er forfatter av rapporten «Grenseløs kontroll – Justissamarbeid og utviklingen av felles asylpolitikk i EU»

Jens Kihl er leder av arbeidsgruppen for Schengen i Nei til EU

Harald Synnes til minne

Tidligere fylkesleder i Vest-Agder Nei til EU, **Harald Synnes**, døde 17. mai, 81 år gammel. Han markerte seg som en politiker som var sterk motstander av norsk medlemskap i EF/EU og EØS.

Harald Synnes ble født 18. mars 1931 i Bø, Nordland og kom etter hvert til Kristiansand sammen med familien i 1955. Han ble valgt til fylkesleder i Vest-Agder Nei til EF på skipingsmøtet

17. november 1990 i Byhallen i Kristiansand, der Kristen Nygaard var hovedtaler. Harald satt i det vervet i over 15 år fram til 2006.

Han ble valgt inn i Kristiansand bystyre i 1960 og var varaordfører i perioden 1971–1975 og ordfører 1975–1978. Han var også medlem av fylkestinget i Vest-Agder 1975–1979.

Harald Synnes var vararepresentant til Stortinget for Kristelig Folkeparti i Vest-Agder i periodene 1969–1981, og ble valgt inn fast i 1981. Synnes var parlamentarisk leder i perioden 1983–1986

og gikk ut av Stortinget i 1989. Synnes var statssekretær to ganger, først i Korvalds regjering som overtok etter Bratteli i 1972, da Bratteli tapte EF-kampen. Synnes var ansvarlig for frihandelsavtalen fra statsministerens kontor og var med i Brussel under forhandlingene der. Senere ble han statssekretær i Kirke- og undervisningsdepartementet i første del av Syse-regjeringen i 1989. I forbindelse med at KrF sa ja til EØS-avtalen i 1992, meldte han seg ut av partiet. Etter noen år i Senterpartiet meldte han seg inn i KrF igjen. Synnes vil

bli husket som en uredd person som stod på sine standpunkter og slåss for sine meninger.

Synnes studerte realfag ved universitetet i Oslo, ble lektor og underviste ved gymnasene i Kristiansand.

Savnet av Harald er stort i organisasjonen Nei til EU som han levde og ånda for til det siste, men det største savnet har familien. Våre tanker går spesielt til kona Inger Beate og barna. Vi lyser fred over Harald Synnes sitt minne.

Av John Øyslebø

Uhøytidelig X-ord med lett EU-vri

Premier til tre heldige vinnere.
Send inn!

Nr. 3-2012

■ Vi trekker tre korrekte svar, og vinnerne vil motta et Nei til EU-krus. Klipp ut kryssordet og send det til **Nei til EU, Storgata 32, 0184 Oslo**, eller skann det inn/fotografer kryssordet og send det til **standpunkt@neitileu.no**.

Navn:

Adresse:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15					16		17		18			19	
20	21		22						23			24	
25		26		27	28	29	30			31			
32			33		34		35		36	37			
38			39				40		41	42		43	
44		45	46		47		48			49			
50	51						52	53		54			55
56				57	58		59	60			61	62	
63		64				65	66		67	68	69		
70	71		72	73			74					75	
76		76B	77		78	79	80		81		82		83
84			85				86			87			
88							89						

Vannrett:

- 1. Nytt mantra i EØS-debatten
- 13. Maktorientert parti
- 15. President
- 16. Den gang
- 17. Guttenavn
- 18. Rastløsset
- 19. Vigdis Hobøl
- 20. Rettesnor
- 23. Koselig
- 24. Lakke
- 25. Land med fredsprisvinnere
- 30. Organisasjon (fork.)
- 31. Seter
- 32. Jentennavn
- 34. Flyemblem for Norge
- 35. Marte Svenneruds omsorgsnivå
- 37. Slag
- 38. Avta
- 39. Tidl. Tromsørdfører
- 40. Smerte
- 41. Halvøy (ml-metoden)
- 44. Finstas
- 47. Anmodet
- 48. Lue
- 49. Teppe
- 50. Nestleder
- 52. Aftenposten-magasin
- 53. Forlenger livet
- 56. Opprørsleder
- 60. Datalagringsdirektiv
- 61. Fyr
- 63. Tettsted i Vestfold
- 66. Forutsetning for atomkraft
- 69. På alle sykler
- 70. Fransk fotballklubb (fork.)
- 72. Titt
- 74. Foredraget
- 75. Uttale
- 76. Telegrambrå
- 77. Nivå
- 80. TønbergKameratene

- 81. I øyet
- 84. SV-søsterparti i Hellas
- 86. Mesterskap (fork.)
- 87. Avløp
- 88. Redaktør
- 89. Norsk økonom

Loddrett:

- 1. Nyvalgt president
- 2. Aksjeselskap (svensk)
- 3. Statlig etat
- 4. Tidl. valuta (fork.)
- 5. Rus-behandling
- 6. Tanke
- 7. Revansje
- 8. Alternativforfatter
- 9. Ny statsråd
- 10. Dokumentsamling
- 11. Halvøy på svenskekysten
- 12. Elleville gjøglere
- 13. Septik
- 14. En Fogg
- 21. Tresort
- 22. Erik Engebretsen
- 26. Nyttig vesen
- 27. En Helge (død)
- 28. Bydel i Oslo
- 29. Fredsmekler i Syria
- 33. Siffer (fork.)
- 36. Område i Numedal
- 42. Type fugl
- 43. Avta
- 45. Norrøn gudinne
- 46. Utsyn
- 47. Anmode
- 51. Gate (fransk)
- 54. Tjenestedirektiv
- 55. Norsk musiker
- 56. Uklart EU-syn

- 57. Stor regionalavis (fork.)
- 58. Jentennavn
- 59. Unge menn
- 60. Fornyet valuta?
- 62. Avdød president
- 64. Ja-avis
- 65. Smile
- 67. Vitne
- 68. Fagidiot
- 71. Mas

- 72. I London over sommeren
- 73. Arabisk hodeplagg
- 74. Statlig selskap
- 76 B. Vel
- 78. Ytret
- 79. Gårdsplass
- 82. Øyboer
- 83. Forening (fork.)
- 85. Godt arbeidsliv (fork.)

Løsningen på kryssordet fra 2-2012

1	T	S	E	T	S	E	T	R	A	S	S	B	O	M
14	H	E	L	L	A	S	A	O	S	H	A	R	I	A
18	O	B	A	M	A	A	M	M	E	A	L	A	K	S
23	R	R	N	I	B	R	A	O	N	R	N	N	K	S
28	K	A	T	L	A	A	L	N	O	M	A	D	E	E
33	I	C	A	A	O	L	I	T	J	E	S	S	E	M
40	L	A	H	N	S	T	E	I	N	L	A	S	S	O
43	D	R	I	L	L	O	A	S	A	P	E	T	R	
45	S	T	R	O	R	G	A	N	H	E	R	A	D	
55	E	I	A	B	D	D	R	S	T	E	G	Ø	D	E
61	N	E	S	B	Ø	V	A	T	E	I	K	Y	I	R
66	N	R	S	Y	D	A	M	A	S	K	U	S	O	S
71	A	S	A	V	E	L	K	N	A	P	P	E	S	E
78	L	I	D	E	N	S	K	A	P	I	P	N	O	N

Vinnerne var:

- Lars Moa, 7500 Stjørdal
- Sigrid Almedal, 8028 Bodø

HISTORIEBOKPROSJEKTET:

Og hvordan var det med været?

Folkeavstemningsdatoen i 1994, 28. november, var neppe tilfeldig valgt. I allefall tenkte vi på nei-siden vårt. Det var i fylkene med overveldende nei-flertall at en kunne vente seg skikkelig styggvær på den årstiden. Som motaksjon mot dette, satte Nei til EU i gang kampanjen *Aksjon Frammøte*. Et stort arbeid ble lagt i å få folk motivert til å dra og stemme, samt praktiske tiltak for at det skulle bli lettere å gjøre det.

Da Gro Harlem Brundtland la stemmeseddelen i urnen i sin valgkrets, Bygdøy, så gjorde hun et poeng av at det var da så fint vær. Underforstått at det synspunktet nei-siden hadde ymtet frampå om – at ja-siden håpet den skulle få hjelp av været – ikke holdt vann. Derfor kjære tidligere og nåværende medlemmer av Nei til EU, så vil vi gjerne ha litt bilder av været den 28. november 1994. Og gjerne også bilder av hvordan man kom seg til stemmelokalene.

Lesebok 94

Regjeringen sendte i 1993 ut en brosjyre til alle landets husstander. Mange mente dette var partsinnlegg i EU-kampen og ikke «informasjon», derfor fikk Nei til EU også støtte til å utgi informasjon. Nei til EU valgte å utgi *Lesebok 1994*. Den besto av korte faktadeler, skjønnlitterære bidrag fra 28 forfattere, samt var rikt illustrert av Arne Nøst.

Det var flere store forskjeller mellom regjeringens brosjyre og *Lesebok 94*. Ikke minst på distribusjonssiden. Regjeringens brosjyre ble betalt og distribuert gjennom postvesenet. 1,8 millioner eksemplarer av *Lesebok 94* ble distribuert av Nei til EUs medlemmer - til fots, til vanns og med bil. Har du eller noen du kjenner bilder av dette fra ditt hjemsted? Vi har etterhvert fått en del bilder i databasen for historieboka om den siste EU-kampen. Men vi har ikke ett eneste ett fra denne distribusjonsdugnaden. Let og send til bilder@neitileu.no.

Av Kristine Mollø-Christensen

Leder av bildegruppa

Her er en smakebit fra en av de skjønnlitterære tekstene i boka, diktet «Kain vi spis olja?» av Herbjørg Wassmo:

Kain vi spis olja?

nei
korn feske
gulrøtter sauskrotta
kval
kain spises

slitaran på åker og i skøyte
med sild-rest i synet
greks og slog under neglan
krauman
uten ordna arbeidstid og ferie
fira av andre sett smusstellig
med god grunn

de skull spares for
søndagsskoleord fra departement
og kvitskjorta på valg

de skull løft kleppen og grevet
tatt seg jordbruksstøtte og fiskerigrense
ekspedert valgflesket momsfritt
via drensør og auskar

sjømannsskatt
skull de forært seg sjøl
som en gave fra oss
fordi vi alle e nødt tel å spis

Enda tettere Schengen-grense

■ **Hellas** vil sperre av sin 12,5 kilometer lange landgrense til Tyrkia med piggråd. Hensikten skal være å tette Schengens åpne grense. Bare tull, mener kritikere. Men for migranter blir livet enda farligere. – Gjerdet er bare et stunt, og det vil uansett ikke avhjelpe

situasjonen. Det er bare et forsøk på å få det til å se ut som vi har en innvandringspolitikk, noe vi ikke har. Men det vil sørge for at flere flyktninger og migranter dør på veien, sier Alikei Karavia, jurist i Den greske flyktningekomiteen, til Aftenbladet.no 2.5.2012.

KALENDER

For mer informasjon om arrangementene, se neitileu.no/hva_skjer

Juni

9. juni. Finnmark Nei til EU avholder sitt årsmøte på Rica Hotel Karasjok. For påmelding og mer informasjon ta kontakt med fylkessekretær på e-post: wibeke.bergheim@neitileu.no eller mobil: 99558548.

15. juni. Temamøte om EØS og alternativer til EØS-avtalen. LO i Tromsø og Tromsø Nei til EU inviterer til temamøte om EØS og Alternativer til EØS på Quality Hotel Saga i Tromsø. Innledere: Bjørn Sigurd Svingen, leder Fellesforbundets sentrale ungdomsutvalg og Hilde Loftesnes Nylén, fagligpolitisk sekretær Nei til EU.

Juli

5.-8. juli. Ungdom mot EU inviterer til en sommerleir tettepakket med skoling, sosialt samvær, sol, bading, grillmat og mye mye mer, på Lunde leirsted i Akershus. Programmet er ikke klart enda, men det vil oppdateres fortløpende. Likevel kan du allerede nå melde deg på.

September

1. september. Sogn og Fjordane Nei til EU vil invitere til seminar på Førde hotell om alternativ til dagens EØS-avtale. Mellom innleiarane og debattantane finn vi Sigbjørn Gjelsvik, leiar i Alternativprosjektet, og Sveinung Rotevatn, leiar i Unge Venstre. Seminaret er gratis, og alle som melder seg på vil også få lunsj.

22.-23. september. Historieseinar i Oslo. Nei til EU står bak produksjonen av en faghistorisk bok om EU-motstanden i Norge fra 1960-tallet til 1995. Boken skal komme ut høsten 2013 og være Nei til EUs hovedbidrag i markeringen av 20-årsjubileet til nei-siden i 1994 og 200-årsjubileet for Grunnloven i 2014.

Oktober

6.-7. oktober. Nei til EUs kvinnekongress på Håndverkeren konferansesenter i Oslo. Nei til EU arrangerer årlig en kvinnekongress som setter fokus på EU, EØS og likestilling. I år står også krise og konsekvenser av denne for kvinner på dagorden med innledere fra Hellas og Island.

20. oktober. Nei til EUs rådmøte.

November

9.-11. november. Landsmøtet i 2012 arrangeres på Rica Hamar Hotell.

Neste Standpunkt

Frist for innsendte bidrag til nummer 4-2012 er 20. sept.

Endepunkt

«Den siden som forsøker seg med triks og slagord vil tape»

THORBJØRN JAGLAND, Dagbladet 12. mars 1994.

PÅ SISTE

NY GENERALSEKRETÆR I NEI TIL EU:

Vigdis blir ny nei-sjef

1. august går Vigdis Hobøl på som ny generalsekretær i Nei til EU. – Eg brenn veldig for Nei til EU. Det er ein av dei flottaste politiske organisasjonane eg veit om, fortel den nye nei-generalen.

Vigdis Hobøl, noverande organisasjonskonsulent i Nei til EU, tek over som generalsekretær etter Per Kristian Dotterud, som sa opp for å flytte heimatt til Nord-Trøndelag.

– Eg har lyst å gjere nye ting for Nei til EU, seier ho.

– Det eg likar med Nei til EU er den unike breidda. Nei til EU har vist at vi kan få til utrulege ting ved at folk med ulike ståstar står saman, og alle står på det felles grunnlaget om folkestyre, miljø og solidaritet.

Vigdis Hobøl har vore organisasjonskonsulent i Nei til EU sidan 2004. EU-engasjementet hennar starta i Natur Ungdom i EØS- og EU-kampen.

– Min første nei-aktivitet var «Våkenatt mot EØS» i oktober 1992, saman med Natur og Ungdom og Ungdom mot EU. Då var eg svært ung, smiler ho.

Ta vare på folkerørsla

Vigdis fortel at ho er fascinert av styrken i folkerørsla.

– Ei folkerørsl baserer seg på at alle kan ta gode val basert på kunnskap. Difor les og studerer Nei til EU-arar over heile landet. Dei deler ut flygeblad og diskuterer. Det antielitistiske grunnlaget Nei til EU står på er veldig bra, og noko å ta vare på og bygge vidare på.

Vigdis fryktar at krise i EU kan føre til eit høgreekstremt tilbakeslag mot EU-prosjektet. Det kan også få konsekvensar for den norske EU-debatten

– Eg trur vi vil møte enda større utfordringar med at EU-tilhengarane vil klistre oss til den høgreekstre og rasistiske EU-motstanden. Difor er det enda viktigare at vi er ein open og antirasistisk organisasjon, og at vi held oss langt unna framandfiendte argument, meiner ho.

Debatten om alternativ til EØS er det viktigaste satsingsområdet for Nei til EU i 2012.

– EØS-debatten er viktig for Nei til EU, men vi må følgje EØS-saker på eit breitt saksfelt, også dei felte som KrF-arar og Ap-folk er opptekne av, som fagleg arbeid, kvinnepolitikk, alkoholpolitikk og så vidare.

Utfordrande stilling. Vigdis Hobøl har klare ambisjonar for kva ho vil oppnå som påtroppande nei-general. Men medlemstalet og økonomien vert viktige utfordringar framover. FOTO: EIVIND FORMOE

Det er viktig at både EØS-motstandarar og -tilhengarar er velkomne i organisasjonen, slik at vi held på breidda vår.

Utfordrande økonomi

Vigdis er klar på at stillinga hennar ikkje berre vert enkel framover.

– Nei til EU har klare utfordringar med å halde oppe medlemstalet, og dermed trygge økonomien. Vi er ein stor medlemsorganisasjon og er avhengig av mykje verving. Sjølv om vi har fått svært mange nye medlemmer dei siste par åra, så har vi eit så stort frafall at medlemstalet har gått noko ned, fortel ho.

Ved sist årsskifte var medlemstalet på 28 524, mot 29 098 ved utgangen av 2010 og 30 132 ved utgangen av 2009. Når medlemskontingent og gåver frå medlemmer utgjør den største

inntektsposten er dette sjølv sagt alvorleg. Nei til EU må difor kutte i utgiftene både i 2012, og i dei komande åra.

– Nedgangen i medlemsstal heng saman med at mange ikkje opplever det som naudsynt å vere medlem når EU er i krise og vi har hatt sju år med stort neifleirtal på målingane. Men frafallet heng nok også saman med alderssamansetjinga av medlemsmassen vår, slår ho fast.

Ho er klar på at denne utfordringa gjer at vi i enda større grad må fokusere aktiviteten vår.

– Vi må vere tøffare på kva vi prioriterer i arbeidsplanen. Vi må ha ein kritisk gjennomgang av utgiftene våre, og eg vil som generalsekretær arbeide for at vi får berekraftige budsjett og at vi har prosessar som gjer at vi

prioriterer rett og ikkje spreier oss ut over så mykje.

Høge mål

Sjølv med medlemsnedgang og ein strammare økonomi framover, er Nei til EU ein stor og slagkraftig organisasjon.

– Nei til EU er den tredje største politiske organisasjonen i landet. Vi har fylkeslag i alle fylke og over hundre aktive lokallag. I tillegg har vi kontaktpersonar i dei aller fleste kommunar. Dette er viktig styrke som vi må ta vare på og bygge vidare på, seier ho.

– Det er ingen grenser for kva vi kan oppnå dersom vi prioriterer rett!

Av Sindre Humberstet

sindre.humberstet@neitileu.no